



JAARRAPPORT 2023
PARTNERS PAYS-DOGON



Partnerschap, wat is dat eigenlijk?

Soms vragen mensen waar onze naam 'Partners Pays-Dogon' vandaan komt. Een logische vraag als je niet weet dat Pays Dogon verwijst naar ons werkgebied in centraal Mali. 'Het land van de Dogon' waar overigens niet alleen Dogon maar ook Peul en andere bevolkingsgroepen wonen. Daarna volgt veelal nog een vraag: 'maar wat bedoel je dan met het woord partners?'. Als ik het woordenboek erbij pak, dan snap ik de verwarring. Van Dale geeft drie betekenissen voor het woord 'partner':

part-ner (de; m/v/x; meervoud: partners)

- iemand met wie je samen iets doet: danspartner, gesprekspartner, tennispartner
- degene met wie je samenwoont of getrouwd bent
- iemand die mede-eigenaar is van een bedrijf

Natuurlijk dekt geen van deze betekenissen exact de lading van ons partnerschap met Association Dogon Initiatives (ADI). Tegelijkertijd bevatten alle omschrijvingen elementen uit ons partnerschap: we doen iets samen, het voelt als een mooi huwelijk en het samen runnen van een onderneming. In 2024 zijn wij 30 jaar verbonden met de bewoners van Pays Dogon. We zijn een trouwe partner voor ADI en bouwen samen aan een stabiele organisatie. In al die jaren is ons partnerschap gegroeid naar gelijkwaardigheid, en sterker nog: naar ADI als leidende partner in Mali.

In dit jaarverslag over 2023 lees je meer over de stappen die we met ADI zetten om ADI nog zelfstandiger te maken. Een ambitie die ook wordt gezien en gesteund door onze partners in Nederland. Zo volgde het team van ADI, met dank aan Wilde Ganzen, een training fondswerving in Lomé en nam directeur Saïdou Teme, met een studiebeurs van Nuffic, deel aan een training Verandermanagement en Strategisch Leiderschap aan de Maastricht School of Management.

We zijn trots op 2023. Het was een prachtig jaar vol activiteiten in Mali, met dank aan alle PPD-partners en vrijwilligers die hieraan bijgedragen hebben. Ik hoop dat ons jaarrapport 2023 inspireert om onze partner te blijven of juist te worden en daarmee mede-eigenaar te zijn van positieve verandering in Pays Dogon.

Jurriaan van Stigt
voorzitter Stichting Partners Pays-Dogon

INHOUD

1. ONZE AANPAK	1
3. GROENE WOESTIJN	13
4. WATER	19
5. VROUWEN	23
6. ONDERWIJS	27
7. GEZONDHEID	33
8. CULTUUR	37
9. FINANCIËN	43

ONZE AANPAK



SAMENWERKEN MET DE GEMEENSCHAP

Stichting Partners Pays-Dogon (PPD) zet zich in voor de verbetering van de levensomstandigheden van inwoners van Pays Dogon in Centraal Mali. Samen met onze partnerorganisatie Association Dogon Initiatives (ADI) bieden we ondersteuning aan honderd dorpsgemeenschappen op en langs de Bandiagara Klif.

Lokaal leiderschap

ADI is de spil van al onze activiteiten. De zestien teamleden van ADI werken vanuit vier locaties in Pays Dogon. Zij staan in direct contact met de bewoners, organiseren bijeenkomsten, halen vragen op, formuleren projectvoorstellen en zijn verantwoordelijk voor de implementatie van de projecten. In de samenwerking tussen ADI en PPD loopt het team van ADI voorop. Vanuit Nederland steunt PPD de werkzaamheden met een netwerk, promotie, fondsenwerving en kennis en advies, waar nodig.

Vertrouwen als basis

Alle werkzaamheden van ADI zijn gebaseerd op vragen uit de lokale gemeenschap. Diezelfde gemeenschap is ook altijd onderdeel en mede-eigenaar in de uitvoering van de projecten. Werken vanuit wederzijds vertrouwen is de basis

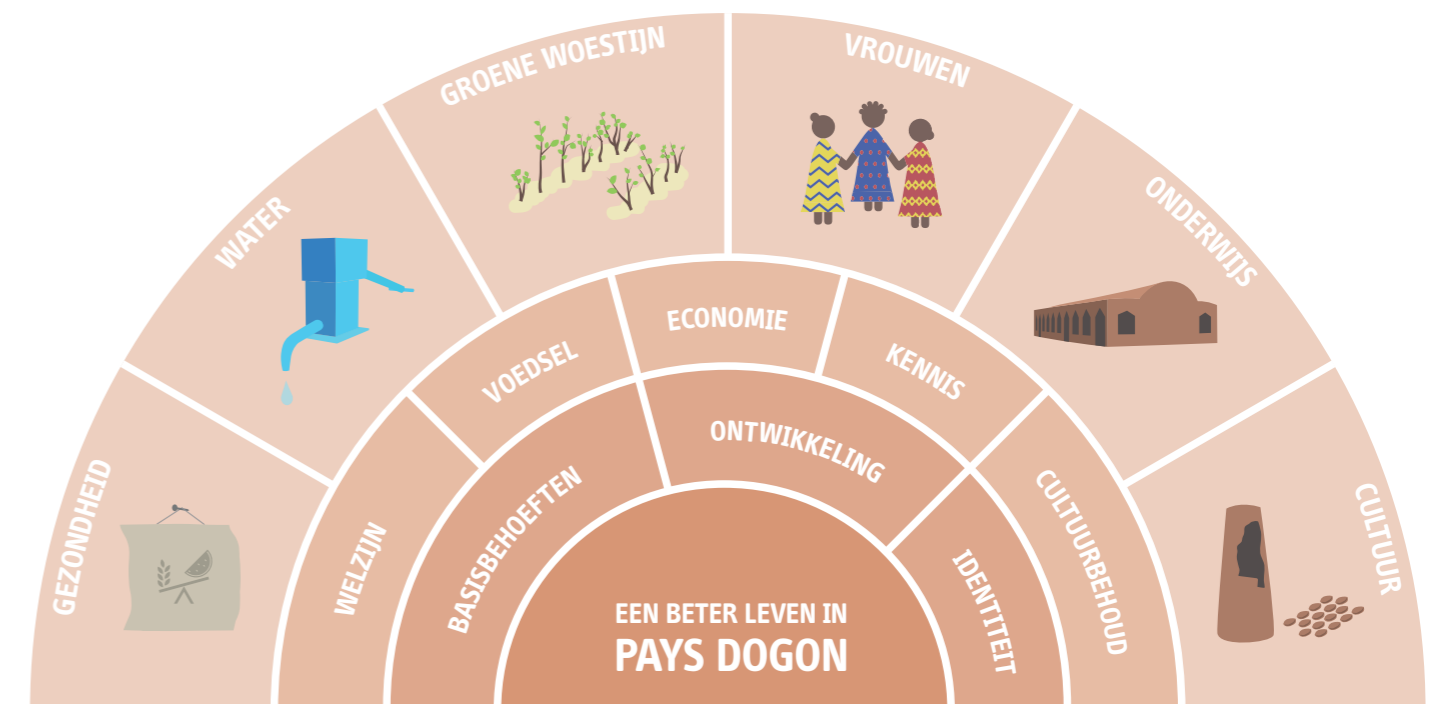
van de samenwerking van ADI en PPD. Elkaar kennen, weten wat er speelt en wat de wederzijdse verwachtingen zijn. Jarenlang zij-aan-zij werken met de lokale bevolking leidt tot duurzame resultaten.

Integraal werken

Samen met ADI voeren we zes programma's uit – onderwijs, water, groene woestijn, cultuur, vrouwen en gezondheid – die onderling nauw met elkaar zijn verweven. Projecten haken op deze manier logisch in elkaar. Met een nieuwe watertoren krijgt een dorp gezond drinkwater en ook water voor irrigatie van nabijgelegen tuinen. De restauratie van cultureel erfgoed is een bouwproject én een vertrekpunt voor cultuuronderwijs aan kinderen. Door slim te combineren vergroten we de impact.

Ondernemerschap

Het stimuleren van lokaal ondernemerschap is een centraal element in al onze werkzaamheden. We ondersteunen vrouwen met microkrediet, boeren met de aanplant van bomen, stimuleren jongeren om een opleiding te volgen en het heft in eigen hand te nemen. Het team ADI motiveert, faciliteert, traint en levert daar waar nodig startkapitaal of een investering in infrastructuur. Dit stelt de gemeenschap in staat om zelf de volgende stap te maken.



De teams van Partners Pays-Dogon (PPD) en Association Dogon Initiatives (ADI) werken samen aan hetzelfde doel. We geven directe ondersteuning aan projecten van ADI en ondersteunen de groei en ontwikkeling van de organisatie. Door stap voor stap netwerk en werkzaamheden over te hevelen van Nederland naar Mali helpen wij onze partnerorganisatie ADI in het proces om uit te groeien tot een impactvolle non-gouvernementele organisatie die, op basis van een breed netwerk van samenwerkingspartners in Mali en daarbuiten, zelfstandig haar doelen kan realiseren.

Partners Pays-Dogon (PPD)

Vanuit Nederland ondersteunen wij het werk van onze partnerorganisatie ADI met het PPD netwerk, promotie, fondswerving, kennis en advies. De stichting PPD staat onder leiding van een onbezoldigd bestuur, gesteund door een parttime betaalde directeur (0,3 fte) en een hecht team vrijwilligers. In de samenwerking tussen PPD en ADI is het team van ADI in de lead. Plannen en projecten ontstaan altijd lokaal en in samenspraak met bewoners van Pays Dogon. Specialisten binnen PPD en ADI zijn per werkveld georganiseerd en werken actief met elkaar samen om projecten te realiseren.

Strategie

De PPD strategie volgt op de strategie van ADI. We werken vanuit een gezamenlijke driejarige strategie waarbij we inspelen op lokale behoeften, op aangeven van bewoners van Pays Dogon en het team van ADI. Sinds de start van PPD in 2017 is de focus van onze werkzaamheden verschoven van praktische uitvoerende projecten – zoals de bouw van een school of gezondheidscentrum – naar capaciteitsopbouw, train-de-trainers programma's en activiteiten op het terrein van watervoorziening, aanleg van tuinderijen, voedselzekerheid, klimaatadaptatie en ondernemerschap. Voorzien in basislevensbehoeften, zoals water en voedsel, is momenteel onze belangrijkste prioriteit.

Association Dogon Initiatives (ADI)

Het werk van onze partnerorganisatie ADI wordt gecoördineerd vanuit een hoofdkantoor in Sangha en de drie 'epicentra' in Koundou, Wadouba en Sogou Yaguem. Vanuit deze vier locaties organiseert ADI trainingen en opleidingen en worden alle praktische activiteiten gecoördineerd. Het team van ADI bestaat uit 16 betaalde medewerkers. Stuk voor stuk gemotiveerde, betrokken en bekwame jonge mensen, afkomstig uit de regio. ADI is een zelfstandige stichting met een eigen bestuur. De dagelijkse leiding van de stichting is in handen van directeur Saïdou Teme. Voor meer informatie over onze partnerorganisatie ADI zie website www.adi.org en Facebook [@associationdogoninitiative](https://www.facebook.com/associationdogoninitiative).



Het team van Partners Pays-Dogon (PPD)

Het jaar 2023 stond in teken van de afronding van Project DJAM, de verdere capaciteitsversterking van ADI en de eerste stappen op weg naar een nieuwe strategie, met het doel om het werk in Pays Dogon de komende jaren meer focus en richting te geven. Het afgelopen jaar waren er geen reizen van PPD vrijwilligers naar Mali. Wel bracht ADI directeur Saïdou Teme een bezoek aan Nederland en vervolgden wij onze intensieve online samenwerking. Via telefoon, video, app en mail staan we dagelijks in contact met het team van ADI en werken we samen aan de groei van onze werkzaamheden in Pays Dogon.

Training Fondswerving in Lomé

Begin 2023 volgden Saïdou Teme en Amakene Douyon een online training 'Mobilisation de Soutien' gericht op de versterking van de capaciteit van ADI om ook in Mali fondsen en ondersteuning te werven voor het werk in Pays Dogon. De online training werd afgesloten met een 6-daagse live training in Lomé, de hoofdstad van Togo. Association Burkinabé de Fundraising (ABF) was de organisator en onze vaste partnerorganisatie Wilde Ganzen maakte het financieel mogelijk. De training is onderdeel van de Change the Game Academy, een programma van Wilde Ganzen, dat tot doel heeft zoveel mogelijk grassroots-organisaties wereldwijd te steunen in het realiseren van hun missie. Een doel dat nauw aansluit op onze eigen missie in de samenwerking met ADI: zorgen dat het team van ADI uitgroeit tot een stevige samenwerkingspartner voor een breder palet aan nationale en internationale samenwerkingspartners. Stap voor stap werken ADI en PPD samen aan dit grotere doel waarbij deze training van de Change the Game Academy weer nieuwe inspiratie en tools voor de toekomst heeft opgeleverd.



Afsluiting training fondswerving in Lomé (links voor Amakene en rechtsachter Saïdou)

5 Eindrapportage Project DJAM

Na drie jaar intensieve samenwerking in Project DJAM – gericht op de versterking van voedselzekerheid in Pays Dogon – dienden wij eind maart 2023 onze eindrapportage in bij het Nuffic Orange Knowledge Programme. Met dank aan penvoerder MSM (Maastricht School of Management) en ADI werden alle benodigde inhoudelijke rapportages en accountantsverklaringen tijdig opgeleverd. De eindrapportage werd goed ontvangen en kreeg de nodige complimenten in de uiteindelijke vaststellingsovereenkomst: *"Wij prijzen de projectpartners voor hun voortdurende betrokkenheid bij de verwerking van de uitdagingen die de COVID-19-pandemie en de onstabiele politieke en veiligheidssituatie in de regio met zich meebrachten en voor de probleemoplossende houding waar het project op berustte. Sterke betrokkenheid en leiderschap van de Malinese partners zijn een cruciale succesfactor gebleken voor een effectieve projectimplementatie in een zeer kwetsbare regio, waar reizen niet vanzelfsprekend is."* Voor zowel ADI als PPD een mijlpaal waar we trots op zijn. Op een aantal kleine onderdelen na is het project volledig conform plan uitgevoerd en dat in ingewikkelde tijden. Het grootste compliment gaat echter, zoals ook Nuffic schrijft, naar de teamleden van ADI die zich de volledige projectperiode met hart en ziel hebben ingezet. Zij volgden onder andere een intensief train-de-trainers programma, trainden zelf 1004 vrouwen in landbouwtechnieken, werkten aan strategie en beleid voor de eigen organisatie, bouwden een nieuw hoofdkantoor en hielpen mee bij de ontwikkeling van twee nieuwe curricula voor het Lycée Professionnel Sangha.



Veel publiek bij de opening van het nieuwe hoofdkantoor

Nieuwe website ADI online

In mei 2023 ging een langgekoesterde wens in vervulling en werd de nieuwe website van ADI gelanceerd. De site werd gebouwd en ingericht door Viewpoint Productions in nauwe samenwerking met het team van ADI. De site www.adi.org geeft ADI nu een goed platform en een prachtig visitekaartje om het werk van de organisatie zowel lokaal als internationaal nog meer bekendheid te geven. Naast de actuele berichten die ADI vrijwel dagelijks verspreidt via Facebook – zie @associationdogoninitiative – biedt de site meer ruimte voor achtergrondverhalen. Tevens zijn op de site alle videorapportages opgenomen die Yamarou Photo eerder maakte in het kader van Project DJAM. Bezoek deze mooie site!

Opening nieuw hoofdkantoor Sangha

Op 7 juli 2023 is het nieuwe hoofdkantoor van ADI officieel geopend. Het complex – ontworpen door LEVS architecten – bestaat uit twee kantoorblokken, een grote trainings- en ontmoetingsruimte, een watertoren, groentetuin en toiletblok. Samen met de al bestaande opslagloods en logeerhuizen beschikt ADI nu over een multifunctionele uitvalsbasis van waaruit alle activiteiten in de regio worden gecoördineerd. In het nieuwe hoofdkantoor kan ADI grote groepen ontvangen en gemakkelijker bijeenkomsten en trainingen organiseren. Ook zijn er meer werkplekken voor alle medewerkers, kan het team bezoekers goed ontvangen en is er een grote tuin waar trainingen en demonstraties georganiseerd worden. De bouw van het complex vormde onderdeel van Project DJAM, gefinancierd door het ministerie van Buitenlandse Zaken in het Nuffic Orange Knowledge Programme.

Studiebeurzen Maastricht

In november 2023 was ADI directeur Saïdou Teme drie weken in Nederland. In deze periode volgde hij, dankzij een studiebeurs van Nuffic, een 2-weekse training Strategisch Leiderschap en Verandermanagement aan de Maastricht School of Management (MSM). Voor Saïdou een buitenkans om met collega's van over de hele wereld kennis te maken en van gedachten te wisselen over de strategische vraagstukken van ADI. In de dagen voor en na de training verbleef hij in Amsterdam en werden diverse bezoeken en bijeenkomsten georganiseerd. Zo waren er ontmoetingen met vaste partners Wilde Ganzen en Stichting Weeshuis der Doopsgezinden en ging Saïdou op bezoek bij het ministerie van Buitenlandse Zaken en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). In april 2024 komen Saïdou en ADI collega Gedeon opnieuw naar Nederland. Dankzij een tweede beurs vanuit het Nuffic Orange Knowledge Programme volgen zij dan een training Projectmanagement in landbouw, wederom bij de Maastricht School of Management.



Training in Maastricht afgerond met mooi certificaat



Saïdou Teme bij de training van MSM

Bestuur en governance PPD

Dit jaar heeft onze penningmeester Alexander Kleijngeld afscheid genomen van het bestuur van PPD. Wij zijn blij dat zijn functie per september 2023 is overgenomen door Jan van der Tempel. Het bestuur bestaat verder uit Jurriaan van Stigt (voorzitter), Lisl Edhoffer (secretaris), Bart Duvetot (algemeen bestuurslid) en Jerney Bel (kandidaat bestuurslid). De interne organisatie en governance structuur van PPD is in 2023 verder gemoderniseerd en geformaliseerd. In de statuten is een aantal aanvullingen opgenomen om deze in lijn te brengen met actuele regelgeving. De werkwijze en samenwerking tussen bestuur, directeur en vrijwilligers van PPD is dit jaar formeel vastgelegd in een bestuursreglement en een vrijwilligersreglement. Met de overname van de secretarisfunctie door Lisl Edhoffer is het correspondentieadres van PPD gewijzigd naar Ooster Ringdijk 50, 1098 TX Amsterdam.

Op zaterdag 11 november 2023 organiseerde PPD een ‘Toguna Meeting’ in Bloemendaal. ADI directeur Saïdou Teme nam de bezoekers deze middag mee naar Mali en gaf met een uitgebreide fotoreportage tekst en uitleg over de situatie in Pays Dogon, over de projecten van ADI en de manier van werken met de lokale gemeenschap. De Bloemendaalse Toguna was goed gevuld met vaste donateurs, sponsors en vrijwilligers die het werk van ADI in Pays Dogon mede mogelijk maken. Een goede gelegenheid dus om nader kennis te maken met Saïdou en het werk van het hele ADI team. *“Vrede en ontwikkeling gaan hand in hand”, aldus Saïdou. “Het een kan niet zonder het ander. Mede dankzij de steun uit Nederland kunnen we mensen een ander perspectief bieden, in het bijzonder de vele jonge mensen die in Pays Dogon wonen. Door ons werk willen wij hen ondersteunen, maar ook stimuleren en inspireren. In alle afgelopen jaren zijn we naast bewoners blijven staan. We zijn niet vertrokken toen het onveilig was en we zijn er nog steeds. We wonen en werken tussen de mensen. Dit maakt dat we vertrouwen krijgen, dat mensen hun problemen en ideeën met ons delen. Dat vertrouwen is essentieel om onze projecten te realiseren.”*



Saïdou neemt de Toguna bezoekers mee naar Mali



Het team van Association Dogon Initiatives (ADI)

Strategiesessies ADI – PPD

Online en tijdens het bezoek van Saïdou in Nederland werkte het team van ADI samen met de vrijwilligers van PPD aan een toekomststrategie voor beide organisaties. De situatie in Pays Dogon is de afgelopen jaren sterk veranderd. Vragen rond voedselzekerheid – watervoorziening, aanleg van tuinen, training in landbouwtechniek en microkrediet – spelen daarbij een steeds prominentere rol. Daarbij ziet het team van ADI een groei in het aantal mensen dat een beroep doet op de organisatie. Niet alleen vrouwengroepen maar ook groepen jongeren, boeren, ondernemers melden zich met vragen, ideeën en projectvoorstellen. Om te kunnen voorzien in deze groeiende vraag is het nodig om de huidige strategie van zowel ADI en PPD te updaten. Blijven we doen wat we doen of is er meer focus nodig? Moeten we alles zelf doen of kunnen we ook slim samenwerken met lokale partners? En natuurlijk ook: hoe kunnen we voor de lange termijn de continuïteit van het werk waarborgen en wat is daarvoor nodig in organisatie en financiering, met name ook aan de kant van ADI? Doel is om deze strategiesessies in 2024 te vervolgen en vast te leggen in een nieuw strategiedocument voor de periode 2025-2027.

“

We wonen en werken tussen de mensen. Dit maakt dat we vertrouwen krijgen, dat mensen hun problemen en ideeën met ons delen. Dat vertrouwen is essentieel om onze projecten te realiseren.

Saïdou Teme, directeur ADI

VREDE VAN ONDEROP

Werken in Mali, hoe dan?

Als we vertellen over ons werk in Mali dan krijgen we vaak de vraag: hoe dan? Het is toch onveilig daar? Hoe kun je daar überhaupt iets doen? De waarheid is gelukkig genuanceerder. Ja, het is complex in Mali en ja, vrede en veiligheid zijn een continu onderwerp van gesprek. Maar ja, er wordt ondertussen ook gewoon doorgewerkt en het team van ADI realiseert samen met de bewoners het ene na het andere project. Hoe dat kan heeft veel te maken met een lokaal vredesproces dat stoelt op eeuwenoude methoden voor conflictoplossing.

Lokale dialoog

Het afgelopen jaar is in het werkgebied van ADI in alle stilte gewerkt aan een oplossing om de geweldspiraal in Pays Dogon te doorbreken. Daar waar eerdere centraal en politiek gestuurde pogingen mislukten wist dit lokale initiatief, gebaseerd op een intensieve dialoog tussen de leiders van de verschillende dorpsgemeenschappen, wel resultaat te boeken. Een groot aantal dorpen – Peul en Dogon – is inmiddels aangesloten bij een lokaal vredesakkoord, waarbij is afgesproken om het geweld te stoppen, de handen ineen te slaan, elkaar te ondersteunen en samen te werken aan een andere toekomst. ADI speelde in dit proces een belangrijke rol door logistieke ondersteuning te bieden om vredesbesprekingen mogelijk te maken. Een rol die onderstreept hoe ADI te werk gaat: immer neutraal als het aankomt op politieke zaken, maar open voor samenwerking met en ondersteuning van alle gemeenschappen in Pays Dogon.



Vredesakkoord omlijst met dans

Zelf werken aan vrede

Dat de lokale veiligheid met dit alles nog niet compleet is, is ook duidelijk. Lang niet alle dorpen in Pays Dogon zijn aangesloten bij dit akkoord en nog steeds zijn er gewelddadigheden langs de belangrijke transportroute Mopti-Bandiagara-Bankass. Wel biedt het lokale vredesakkoord een sprank van hoop en een positief tegenwicht tegen alle negatieve berichten in de media. Om met Saïdou te spreken: *“We zitten hier niet met de armen over elkaar te wachten tot iemand uit Bamako of New York ons vrede komt brengen. Daar werken we zelf ook aan. De mensen zijn het zat, ze willen in veiligheid leven en daar draagt dit vredesinitiatief zeker aan bij.”*

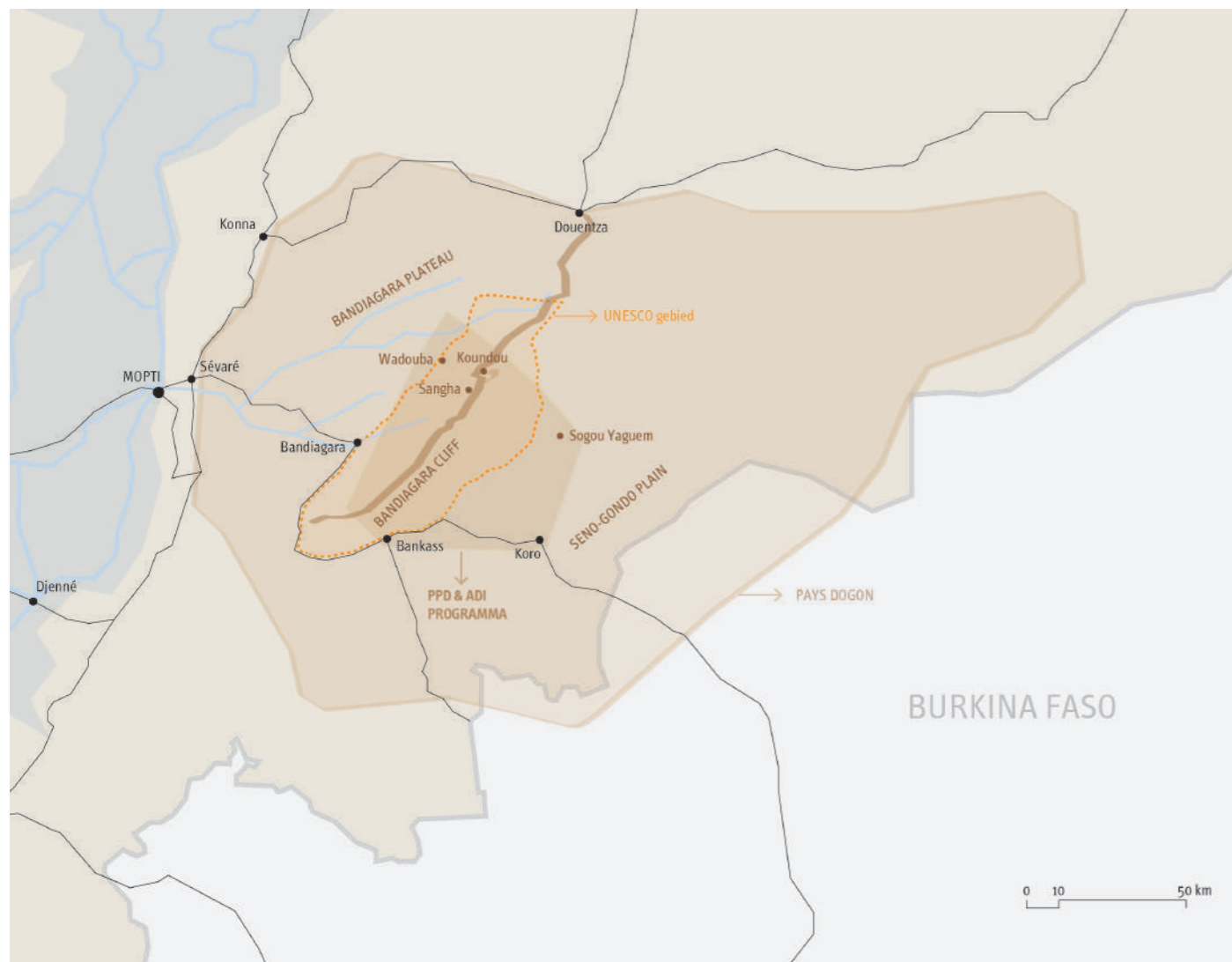


Gouverneur Bandiagara tijdens vredesbijeenkomst Sangha

Mali ligt in West-Afrika. Met een oppervlakte van 1.240.190 vierkante kilometer is het land dertig keer groter dan Nederland. Mali telt ruim 21 miljoen inwoners waarvan het grootste gedeelte in het zuidelijk deel van het land woont. Pays Dogon, het werkgebied van ADI en PPD, ligt in het centrale deel van Mali, grenzend aan Burkina Faso. ADI is actief in de 'Bandiagara Regio'. Deze regio beslaat negen kleinere administratieve regio's of 'cercles'. Op basis van de laatste schattingen (2021) telt Pays Dogon rond de 1.6 miljoen inwoners. Met onze werkzaamheden bereiken we naar schatting een kwart van de regio, ofwel 400.000 inwoners per jaar, verspreid over zo'n 100 verschillende dorpen.



Pays Dogon in Mali



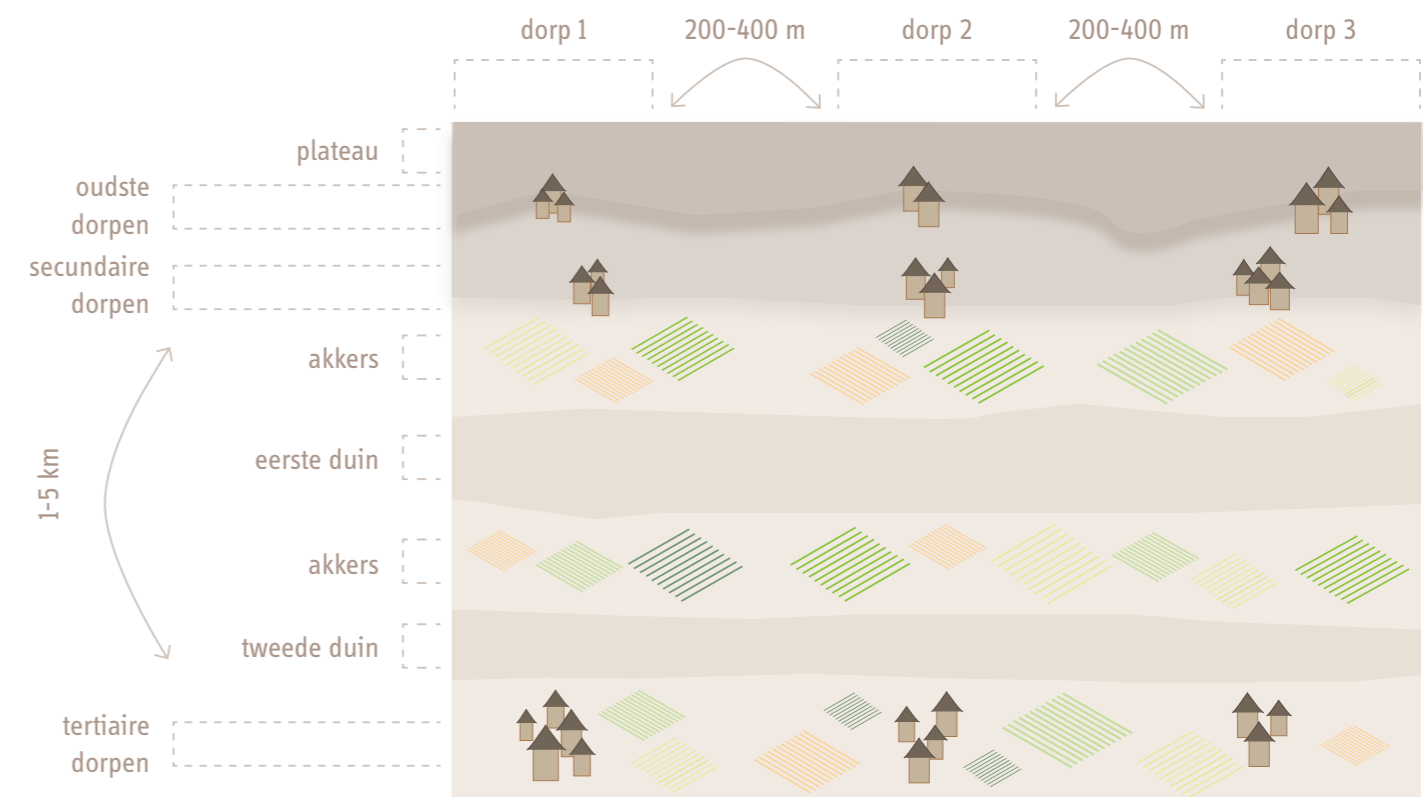
PPD en ADI programmegebied in Pays Dogon

Bandiagara Klif

In het midden van Mali vind je de Bandiagara Klif: een 100 - 200 meter hoge rotswand aan de zuidrand van de Sahel die zich over een lengte van meer dan 150 kilometer uitstrekt. Dit gebied staat bekend als Pays Dogon. De grenzen zijn niet strikt bepaald. In Pays Dogon leven de Dogon (landbouwers) en de minder talrijke nomadische Peul (veehouders). De dorpen van de Dogon liggen bovenop het plateau, tussen de rotsblokken aan de voet van de klif, maar ook verderop, midden op de vlakte. De plaats Sangha is de culturele hoofdstad van Pays Dogon.

Landschap in lagen

Pays Dogon strekt zich uit van de steile klif tot de lager gelegen vlakte in het oosten. Het landschap laat een patroon van 'cellen' zien, die zich langs de klif herhalen. Elke cel omvat de kern van een oud Dogon-dorp, met bijbehorende heilige plaatsen op de klif. Aan de voet van de klif zijn er uitbreidingen, met moestuinen, ruimte voor vee en oude akkers. Dan volgt het oudste en hoogste duin, met erachter akkers voor landbouw. Op 1 tot 5 kilometer van de klif bevindt zich een dorp van de derde generatie, verbonden door familielijnen en met dezelfde naam als het oude dorp bij de klif. Op enige afstand vind je vierde of vijfde generatie Dogon dorpen. Langs de klif herhalen deze landschapselementen zich, met assen ongeveer 200 tot 400 meter uit elkaar. Er zijn ook Peul dorpen, herkenbaar aan de architectuur van de huizen. In veel dorpen leven Peul en Dogon samen – beide met behoud van eigen taal en cultuur.



Schematische weergave van inrichting en landschap in Pays Dogon

Bijdragen aan Duurzame Ontwikkelingsdoelen

Met ons werk in Pays Dogon leveren we een concrete bijdrage aan de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals of SDG's) zoals aangenomen door de lidstaten van de Verenigde Naties. Vanuit een duurzaam partnerschap tussen ADI en PPD (SDG17) dragen onze programma's bij aan:



SDG 1

Beëindig armoede overal en in al haar vormen
Zie hoofdstuk *Onze aanpak*



SDG 2

Beëindig honger, bereik voedselzekerheid en verbeterde voeding en promoot duurzame landbouw
Zie hoofdstukken *Groene Woestijn, Water en Vrouwen*



SDG 3

Verzeker een goede gezondheid en promoot welzijn voor alle leeftijden
Zie hoofdstukken *Water en Gezondheid*



SDG 4

Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen
Zie hoofdstukken *Onderwijs, Cultuur en Vrouwen*



SDG 5

Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes
Zie hoofdstuk *Vrouwen*



SDG 6

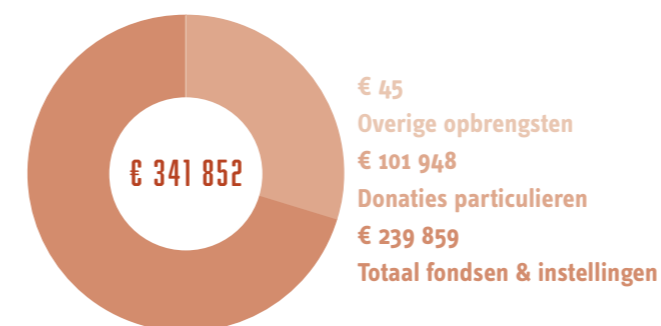
Verzeker toegang tot duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen
Zie hoofdstuk *Water*



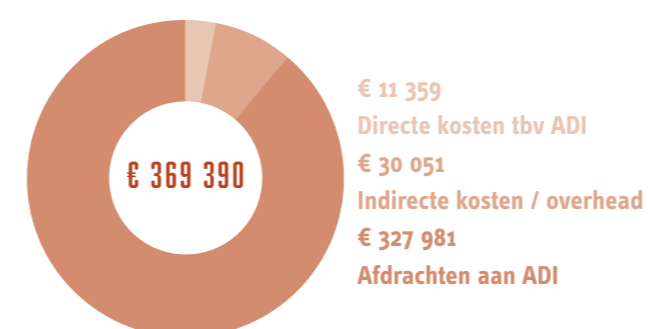
SDG 15

Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen op het vasteland, beheer bossen en wouden duurzaam, bestrijd woestijnvorming, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe
Zie hoofdstuk *Groene Woestijn*

PPD INKOMSTEN 2023

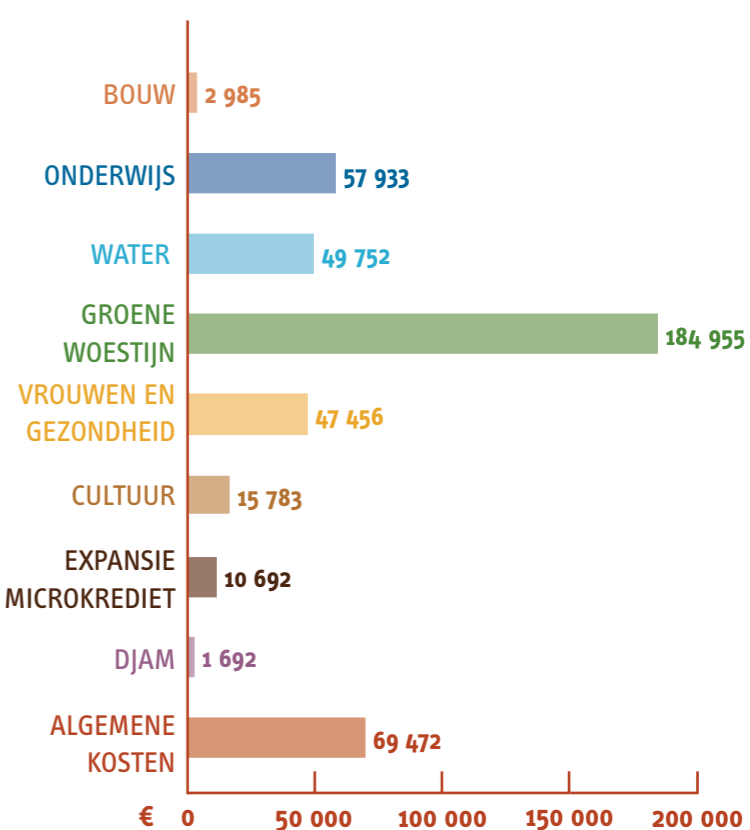


PPD UITGAVEN 2023



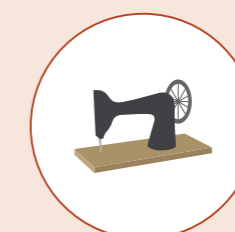
* zie pagina 43 voor het volledige financiële verslag 2023

ADI UITGAVEN 2023



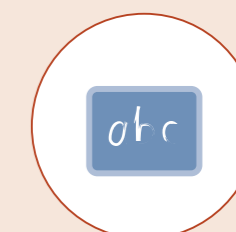
7 187

VROUWEN GESTEUND MET
MICROKREDIET



617

VROUWEN PRAKTIJKTRAININGEN
GEKREGEN



18 854

KINDEREN BEREIKT MET
ONDERWIJSPROGRAMMA L'AMI



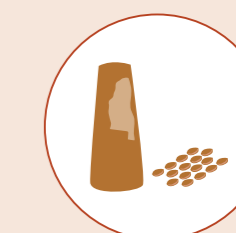
83 000

BOMEN EN STRUIKEN GEPLANT



2 640

MENSEN HEBBEN TOEGANG
GEKREGEN TOT DRINKWATER



3 370

MENSEN BETROKKEN BIJ
ERFGOEDRESTAURATIE

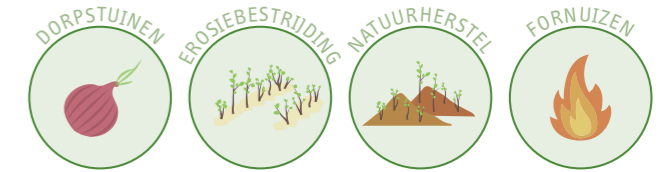
GROENE WOESTIJN



EEN GROEN EN BEGROEID LEEFGEBIED

Het doel van het Groene Woestijn-programma is bijdragen aan een bloeiende gemeenschap in een mooi, gezond en groen Pays Dogon. De focus van het Groene Woestijn-programma verschuift – mede onder invloed van klimaatverandering en onveiligheid – van natuurherstel naar voedselzekerheid. Het programma begon in 2012 met de bestrijding van watererosie vanaf het duin, aanplant van bomen en struiken op het duin en op de akkers, op boomkwekerijen en op houtbesparende ovens. Gaandeweg zijn daar andere projecten bijgekomen: tuinen voor vrouwengroepen, schooltuinen en (eco)training. Een deel van de huidige projecten blijft gericht op een nieuwe zonering in het landschap, met daarin groene 'safe havens', van waaruit de natuur zich kan herstellen. Dat wil zeggen: natuurlijke vegetatie terugbrengen, wind- en watererosie stoppen, water vasthouden, akkers beschermen, bomen planten, houtbesparing stimuleren en kennis brengen. In toenemende mate gaat de focus naar voedselzekerheid, omdat de veiligheidssituatie en klimaatverandering tot

verminderde oogsten leiden. Alle programmaonderdelen versterken elkaar. Daarop zijn ze uitgekozen. De lokale gemeenschappen zijn aanvrager en uitvoerder van een project. Steeds vaker komt bij hen het initiatief vandaan. ADI is projectmanager en supervisor, en PPD ondersteunt met kennis en geld. Het Groene Woestijn-programma is een bijdrage aan initiatieven om de Sahel te vergroenen en daarmee het klimaat milder te maken. Het draagt bij aan klimaatrechtvaardigheid – het streven om de landen die het meest bijdragen aan klimaatverandering hun verantwoordelijkheid te laten nemen ten opzichte van de landen die de bitterste gevolgen van klimaatverandering ondervinden.



Focus op veilige gebieden

In 2023 verbeterde de veiligheidssituatie – mede als gevolg van door ADI gefaciliteerd overleg tussen Dogon en Peul - wat als opzienbarend goed nieuws is omarmd. De Dogon-boeren begonnen terug te keren naar de verder gelegen akkers die zij in voorgaande jaren niet durfden te bewerken. Maar, de veiligheid is jong en broos en voor het Groene Woestijn-programma bleef de focus liggen op gebieden bij de Bandiagara klif. Klimaatverandering speelt ook hier een rol: het regenseizoen wordt korter en de regenval grilliger. In 2022 viel 450 mm; in 2023 maar 291 mm regen – en vaak in hevigere buien dan voorheen, met erosie en overstromingen tot gevolg.



Alle planten komen uit lokale kwekerijen



Duifixatie onderaan de klif

Duifixatie stopt woestijn en erosie

Grenzend aan het akkerbouwgebied onderaan de klif liggen langgerekte hoge zandduinen, waarvan het zand bij hevige regenval in beweging komt en uitstroomt over de landbouwgronden – die daardoor onbruikbaar worden. Duifixatie bestaat uit het beplanten van duin met gras en met Euphorbia, een struikachtige plant die zand vasthoudt en door vee niet gegeten wordt. Tegelijk worden zandzakken ingezet om geulen af te dammen en erosiestromen bij heftige regenval te onderbreken. Sinds 2012 is ongeveer 280 ha beplant en zijn de mensen opgeleid in de technieken. ADI draagt het initiatief en de leiding geleidelijk over aan de gemeenschappen zelf, aangezien zij het best weten welke gebieden moeten worden gefixeerd. Dat betekent dat de betrokkenheid van ADI verschuift van uitvoering naar facilitering.

Waterbeheersing onderaan de klif

Bij de voet van de klif worden de akkers (en de beschikbaarheid van voedsel) bedreigd door water dat van de klif stroomt en zich als gevolg van toenemende regenintensiteit met steeds meer geweld een weg zoekt. Waterlopen onderaan de klif vullen zich in het regenseizoen en eroderen niet alleen de wegen dwars of evenwijdig aan de klif, maar vernielen ook de akkers. Als nieuw deelproject wordt het gebruik van schanskorven (gaas verzaaid met stenen) uitgetoetst om de zijanten van de waterlopen en aangetaste wegen te versterken. Evaluatie van resultaten in 2022 en 2023 heeft uitgewezen dat dit project succesvol is: het afstromende water richt minder schade aan. ADI zet dit project graag voort. De schanskorftechniek kan ook worden toegepast voor versterking van de oever van de regenrivier onderaan de klif en, in die rivier, als vertragende dam om erosie te verminderen. Aangezien de techniek inmiddels bekend is, bestaat de rol van ADI hoofdzakelijk uit het leveren van materiaal.



De aanleg van schanskorven



Dammetjes van zandzakken om het water tegen te houden

Boszones brengen de natuur terug

Een van de eerste activiteiten van het Groene Woestijnprogramma was de aanleg van boszones binnen omheiningen, achter de duinen onderaan de klif. In eerste instantie om de schaarste aan hout te keren, maar de ervaring leerde dat de omheiningen ook bijdragen aan het voorkomen van duinerosie (omdat gras blijft staan bij afwezigheid van vee). Ook levert een combinatie van landbouw met bomen een win-winsituatie op. Het uiteindelijke doel van de boszones is het vormen van een groen windscherm om de akkers te beschermen. Een resultaat is dat boeren delen van verwaarloosde akkers hebben kunnen herstellen. Het gras in de boszones wordt gemaaid voor het vee. Dit alles draagt bij aan het creëren van meer evenwicht in het ecosysteem. In boszones waar stronken van gekapte bomen of struiken aanwezig zijn (het ondergrondse bos) wordt de RNA snoeitechniek gebruikt (zie onder). In een nieuwe boszone van 4 ha is een proefproject gestart met direct zaaien van bomen en struiken. Vanaf 2023 heeft ADI ervoor gekozen om in plaats van 'verspreide' bosgebieden van 1 ha grotere boszones van 4 ha aan te leggen of bestaande boszones uit te breiden, met bestaand omheiningsmateriaal. EcoSahel leerde ADI ook een nieuwe techniek: net voor het regenseizoen worden in een gat van 60 cm x 60 cm zaden van lokale soorten bomen gezaaid. De planten groeien snel, met een overlevingspercentage tot 90%.

Het ondergrondse bos tot leven brengen

Régénération Naturelle Assistée (RNA) is gericht snoeien van de uitlopers op de stronken van omgehakte bomen, zodat de resterende scheuten zich weer tot bomen kunnen ontwikkelen. Deze techniek is gebaseerd op de wetenschap dat het ondergrondse wortelstelsel nog leeft (met microrizoom en vochtvasthoudend vermogen) en veel sneller en zekerder volwassen bomen oplevert dan met zaailingen het geval is. Deze training is in september vanuit de vier epicentra van ADI gegeven, voor 197 mensen. Daarnaast zijn praktische snoei-oefeningen met RNA-technieken uitgevoerd. Dit is onderdeel van continue training om ervaring op te doen.

Graszones geven een vegetatiedek

Een bestaande graszone is uitgebreid met 2 ha en ook is 2 ha nieuwe graszone aangelegd. Het gras wordt geoogst en opgeslagen als veevoer voor het droge seizoen. Het gras dekt de grond af en helpt erosie voorkomen. En het biedt een habitat voor insecten, wat bijdraagt aan meer biodiversiteit. Ook binnen de graszones kan RNA-snoei bomen doen herleven, waardoor de graszones in bosjes veranderen.



Training van RNA-snoeitechnieken

17 Boerenbomen verbeteren het microklimaat

Boerenbomen dragen bij aan een beter microklimaat op akkers. Dit project richt zich op het trainen van boeren, uitlenen van waterboxen en boombeschermkorven voor families, en op het opkweken van bomen en aanplant in de akkers, en om de dorpen heen. Boeren vragen vaak om fruitboomsoorten, om daarmee extra inkomsten te genereren. In de tweede helft van 2023 zijn 700 bomen gekweekt en 700 boombeschermers gemaakt, die zijn verdeeld over 70 families in 10 dorpen. Onderzoek in een nabijgelegen gebied (Mopti en Sikasso) leert dat met 40 bomen per hectare de opbrengst van de gewassen op de akkers verdubbelt. Het boerenbomenproject loopt parallel met het trainen van de RNA-methodiek, die ook op akkers toegepast kan worden.



Jong en oud maken boombeschermers

Fruitbomen geven extra inkomen

ADI steunt jonge ondernemers en/of boeren bij de aanleg van kleine agroforestry-boszones aan de voet van de klif: omheinde boomgaardjes met fruitbomen. De steun betreft voornamelijk omheiningmateriaal, het graven van putten, en supervisie bij aanleg en training; de fruittuinen functioneren daarna zelfstandig. Tot dusver zijn mango-, guave-, sinaasappel- en jujubebomen aangeplant. Aangezien deze bomen de eerste jaren niet genoeg opbrengen om van te leven, verbouwen de meeste eigenaren daarnaast groente. ADI legde 4 fruittuinen van elk 25 x 25 m² aan met putten en geënte boompjes waarin 8 jonge ondernemers werken. Er zijn veel verzoeken voor steun bij de aanleg van nieuwe fruitboomgaarden. ADI overweegt dit te combineren met een trainingsprogramma om jongeren te leren zelf te enten – dat bespaart geld en transport.

Baobabkwekerijen voor de verre toekomst

ADI legde een baobabkwekerij aan, waarin 400 zaailingen zijn geplant. Baobabs zijn de iconische bomen die meer dan duizend jaar oud kunnen worden en tal van bruikbare en verkoopbare producten (vruchten en bast) leveren. Baobabbladeren (vers of gedroogd) zijn een belangrijk bestanddeel van de dagelijkse maaltijd. Naast de 400 zaailingen zijn 117 baobabs, die vanaf 2019 zijn opgekweekt, verdeeld over 56 families.



Naast uien ook bietjes, kool en sla uit de eigen tuinderij

Tuinderijen: werk, voeding en extra inkomen

In dit project verrichte ADI uitzonderlijk veel inspanningen (er was budget over van voorgaande jaren). In de eerste helft van 2023 zijn 6 tuinen (waarvan 2 met een grote waterput en pompen op zonne-energie) aangelegd – waarin 540 mensen (vrouwen en mannen) groente telen. In de tweede helft van 2023 – na de regentijd – zijn nog 4 tuinen aangelegd, die werk bieden aan 400 mensen. De tuinen zorgen voor werk, gevarieerdere voeding en – als de groente op de lokale markt verkocht wordt – ook voor extra inkomen. Veel vrouwengroepen vragen een tuin aan bij ADI. Als er financiële ruimte overblijft in andere Groene Woestijnprojecten kan ADI dat budget daaraan toewijzen.

Groene Woestijn output in 2023

Duifixatie en erosiebestrijding | 20 ha duinen

beplant met euphorbia-stekken: bij Yendouma, Koundou, Youga en Ibi.

6000 zandzakken voor afdammen erosiegeulen en voor dijkvorming ingezet.

Waterbeheersing | 55 mensen opgeleid in schanskorftechniek

Boszones | 4 ha bos aangelegd in Koundou, 5300 boompjes opgekweekt en geplant.

Graszones | 2 graszones van 2 ha omheind en ingezaaid in Yendouma en Koundou.

Vernieuwing omheiningen | In Yendouma, Ibi, Youga en Koundou houten palen vervangen door staal.

Boerenbomen | 700 bomen en boombeschermers verdeeld onder 70 families in 10 dorpen.

Kleine fruitboomkwekerijen | In Banani, Yendouma en Ibi zijn fruitboomgaarden aangelegd voor 8 jonge ondernemers.

Baobabkwekerij | In Yenoubiré baobabkwekerij aangelegd, met 400 zaailingen. 117 baobabs verdeeld over 56 families in Tanouan Ibi

Ecotraining | 197 mensen getraind in RNA, 59 mensen getraind in snoeien volgens RNA.

Houtbesparende fornuizen | 519 houtbesparende ovens gemaakt en gedistribueerd.

Tuinderijen | 10 tuinen van 1 - 4 ha aangelegd.

Schooltuinen | 4 schooltuinen aangelegd, 3 daarvan met loodsjes en lesfaciliteiten: in Madougou, Bandé, Komokan en Nagadourou voor 1824 leerlingen.

Schooltuinen voor educatie en voeding

Vanaf 2015 heeft ADI 24 schooltuinen aangelegd. Een schooltuin helpt de leeromgeving voor leerlingen verbeteren. Ze leren groente te telen, als groep te werken en de tuin is een plek om ervaringen en ontdekkingen uit te wisselen. In 2023 zijn 4 schooltuinen aangelegd, 3 daarvan met loodsjes en lesfaciliteiten. In oktober 2023 startten de lessen voor 1824 leerlingen (954 meisjes en 870 jongens).



Bijna oogsttijd in de schooltuin

Houtbesparende fornuizen dragen bij aan herbemossing

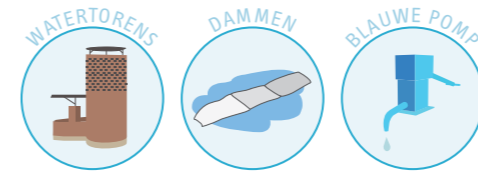
519 houtbesparende fornuizen zijn gemaakt en gedistribueerd. Onveiligheid en een afname van de oogst (minder akkers bewerkt door de angst voor aanvallen) leiden tot armoede – en daardoor daalde de vraag naar houtbesparende ovens sterk. Gezinnen hadden geen geld meer. Er was veel animo, toen ADI aanbod de ovens op krediet te verdelen. Dit project raakt de kern van het oorspronkelijke doel van het Groene Woestijn project: de ontbossing stoppen en keren. Tegenwoordig is hout zo schaars dat gezinnen tot 10% van hun gezinsbudget moeten besteden aan kookhout.

WATER



EEN EERSTE LEVENSBEHOEFTE

Water is schaars in Pays Dogon. Bijna al het beschikbare water zit ver in de grond, en putten en pompen zijn duur. Met een watertoren met een pomp op zonne-energie kunnen bewoners gemakkelijker bij het water en water halen (meestal door vrouwen en kinderen) wordt ook veel eenvoudiger. Bij de meeste watertorens wordt een waterbassin aangelegd. Vrouwen gebruiken het water uit het bassin voor hun tuinen, met als resultaat meer groente in een gezonder gezinsdieet. En: met schoon water verbetert de hygiëne. De behoefte aan water is in het hele gebied, zowel op de vlakte als dicht bij de klif, nog steeds groot en ADI ontvangt veel verzoeken voor een watertoren.



10 watertorens in gebruik

Met dank aan Marie-Stella-Maris Foundation heeft ADI de afgelopen drie jaar maar liefst tien watertorens gebouwd met waterpompen op zonne-energie. Begin 2023 werden de laatste twee torens, in de dorpen Tassambe en Nigari, opgeleverd en konden we de eindrapportage over dit project indienen. Elke toren voorziet 220 families ofwel 1320 mensen van veilig drinkwater en irrigatiewater voor de groentetuinten. In totaal hebben wij met hulp van de MSM Foundation nu 13.200 inwoners van Pays Dogon aan beter water geholpen. Een grote mijlpaal voor ADI en PPD, en een grote verbetering van het leven in de tien betrokken dorpen. Ook in Tassambe en Nigari was het groot feest dit jaar. De officiële opening van de torens werd bezocht door vele dorpsbewoners en als extra ondersteuning reikte ADI ook hier waterschalen en -kannen (zogenaamde hygiënesets) uit aan de vrouwen.



Feestelijke ingebruikname watertoren Nigari Tagadou

Een bijzonder gunstig effect van de waterpompen voor de watertorens is dat er voldoende water overblijft voor het irrigeren van de tuinen. Bij elke watertoren worden tuinen aangelegd als die er nog niet zijn en een groot bassin gebouwd voor het water waarmee de tuinen besproeid kunnen worden. De opbrengst van water is natuurlijk afhankelijk van het doorstroomtempo van de waterbron: hoe meer water er opgepompt kan worden, hoe meer tuinen daar profijt van kunnen hebben. ADI merkt hoe groot het effect voor de dorpen is. Saïdou Teme mailde bij de opening van de watertoren in Ningari Tagadou dat wij vooral aan het bestuur van het MSM fonds moesten doorgeven hoe blij de dorpingen waren met de nieuwe royale watervoorziening. Ook de zonneschermen boven het waterpunt worden gewaardeerd. Het is niet alleen de grote hoeveelheid water die de mensen blij maakt, maar ook dat er minder zwaar werk nodig is om aan water te komen en het naar huis te brengen.

Eindejaarsactie

PPD hield een eindejaarsactie voor de bouw van een watertoren in Tendji Neni, op de vlakte, waar nog minder water is dan elders in Pays Dogon. Klimaatverandering heeft voor de inwoners van dit dorp grote gevolgen gehad: vier van de vijf putten in Tendji Neni zijn in 2022 door een grote overstroming ingestort. De actie leverde 26.500 euro op.

De Blauwe Pomp

Sinds 2014 hebben we een programma met handpompen. Er zijn nu 41 Blauwe Pompen geplaatst en er zijn nog enkele pompen in voorraad. De activiteiten waren in 2023 vooral gericht op het onderhoud. Alle handpompen en ook de extra sterke Blauwe Pomp hebben onderhoud nodig door het intensieve gebruik en de kracht die nodig is om het water van grote diepte op te pompen. ADI geeft steeds aan dat het interessanter is om watertorens te bouwen dan handpompen te installeren. Dit vanwege de grote wateropbrengst, maar ook omdat de elektrische pompen op zonne-energie minder snel kapot gaan. En als ze kapot gaan zijn de onderdelen in de regio te koop en hoeven deze niet, zoals bij de Blauwe Pomp, uit Nederland te komen. ADI en PPD kunnen met watertorens meer bereiken dan met handpompen.

Onderhoud aan waterdammen

De tuinbouw in het land van de Dogon is erg afhankelijk van het water dat door stuwdammen wordt opgeslagen. De stuwmuren kunnen veel meer water leveren dan met pompen naar boven gehaald kan worden. Vlak na de regentijd staan de stuwmuren vol, maar na een paar maanden is er nog maar weinig water over. Sommige stuwdammen zijn al in de Franse tijd (voor 1960) gebouwd en ook Joop van Stigt heeft in de jaren 90 stuwdammen aangelegd. Enkele stuwdammen zijn nog niet zo lang geleden gemaakt met geld van een Dogon uit Bamako. Dit jaar zijn drie dammen beschadigd geraakt door gebrek aan onderhoud. ADI en PPD maken plannen om de dammen te herstellen.



Onderhoud aan de Blauwe Pomp

Goed nieuws: meer watertorens

De Marie-Stella-Maris Foundation heeft in december 2023 besloten nogmaals geld beschikbaar te stellen voor 3 en mogelijk zelfs 6 watertorens. Dat betekent dat we tot 2026 aan de slag kunnen. In 2023 maakten we de rapportage van het MSM-programma. Daar besteedden we veel aandacht aan, enerzijds om MSM goed te informeren over waar hun geld aan is besteed en anderzijds omdat we de details van het project goed wilden documenteren voor toekomstige projecten. De watertorens verschillen in lay-out, in wateropbrengst, in de relatie met tuinderijen en in afstanden tussen watertoren en dorp, en watertoren en waterbron. Negen watertorens zijn gebouwd met de bekende geperste leemstenen en een is er van staal. Het is interessant om de voor- en nadelen van alle verschillen te bezien. Een voorbeeld daarvan is de vraag of het water voldoende is voor irrigatie van tuinen en is de capaciteit van de pomp te klein of juist te groot? Alle informatie is belangrijk om in de volgende fase verbeteringen aan te brengen. En deze fase komt er dus aan!



Watertoren Tasseme

Met de bijdrage van Marie-Stella-Maris Foundation hebben ADI en PPD een belangrijke stap kunnen zetten in de verbetering van de watervoorziening in een aantal dorpen in Pays Dogon.



10 watertorens met pompen op zonne-energie zijn gebouwd en functioneren goed.



De wateropbrengst is gemiddeld meer dan 5m³ per uur tussen 10.00 uur en 16.00 uur.



Het reservoir in de watertoren is 6m³.



De capaciteit van de bron en de pomp is groter dan het watergebruik van de huishoudens.



De 10 watertorens voorzien 2200 families (13.200 mensen) van veilig drink- en huishoudwater.



Er zijn 8 tuinen bij watertorens, met percelen voor 380 vrouwen.



857 hygiënesets (met zeep en kleine bassins) zijn uitgedeeld bij de feestelijke ingebruikname van de watertoren.



Voor het drinkwater wordt betaald, om geld in kas te hebben voor onderhoud en reparaties.

Water voor ADI hoofdkantoor Sangha

In 2023 is het ADI hoofdkantoor Sangha in gebruik genomen. Het is een complex van woningen, kantoren en werkplaatsen. Het depot van de Blauwe Pomp is erin opgenomen. Op het terrein is ook een watertoren gebouwd voor het huishoudelijk gebruik en voor de tuinen van het complex.

VROUWEN



SPIEL VAN DE GEMEENSCHAP

De kracht van vrouwen in Pays Dogon is ongekend. Met gemiddeld zes tot acht kinderen zorgen de vrouwen voor het eigen gezin en vaak ook voor de bredere familie. Daarnaast is er de zorg voor het complete huis en erf, de bereiding van alle maaltijden en de watervoorziening. En alsof dat alles niet genoeg is, werken veel vrouwen ook nog eens voor extra gezinsinkomen: ze verbouwen groente en verkopen spullen op de lokale markt. Investeren in vrouwen is dus investeren in de hele gemeenschap. ADI steunt vrouwengroepen die zichzelf op dorpsniveau hebben georganiseerd. De teamleden van ADI trainen vrouwen in leiderschap, bieden een microkredietvoorziening en geven praktijktrainingen gericht op ondernemerschap en het vergroten van eigen inkomen.



Vrouwengroepen

De vier epicentra van ADI zijn elk gelinkt aan 15-20 vrouwengroepen in de omgeving. De vrouwengroepen variëren in grootte van 26 leden in Youga Dogorou tot maar liefst 295 leden in Sogou Yaguem (met een gemiddelde van rond de 100 leden per groep). Door dit actieve netwerk rond de epicentra staat ADI jaarlijks in contact met zo'n 8000 vrouwen. In 2023 werd samengewerkt met 76 vrouwengroepen. Met de vrouwengroep van het dorp Tîreli Daga werd een nieuw partnerschap afgesloten. Met de twee groepen in Sobane Dou en Sobane Da - dorpen die eerder doelwit waren van een gewelddadige aanval - wordt nog steeds contact onderhouden, maar daar was het nog niet mogelijk om het microkredietprogramma opnieuw op te starten.



Vrouwen bij een bijeenkomst van ADI

Elke vrouwengroep staat onder leiding van een voorzitter, vicevoorzitter en secretaris die door de leden worden gekozen. Het succes van een vrouwengroep staat of valt met de kracht van deze vrouwen en daarom organiseert ADI trainingen in goed bestuur en leiderschap. In 2023 organiseerden de vier epicentra van ADI elk een leiderschapstraining waar in totaal 191 vrouwen aan deelnamen. In de trainingen leren de vrouwen om heldere doelstellingen te formuleren voor hun groep en werken ze aan een versterking van de organisatie en de onderlinge samenwerking. Tijdens de training leren de vrouwen ook veel van elkaars ervaringen. Saïdou Teme: *"De trainingen zijn een belangrijke tool voor bewustwording van hun eigen kracht. De voorzitter, vicevoorzitter en secretaris vervullen een inspirerende rol. Niet alleen voor hun eigen groep, maar ook voor de bredere gemeenschap. Als deze vrouwen hun groep met enthousiasme begeleiden dan komt dat het succes en de vitaliteit van de hele gemeenschap ten goede."*



Berekening van uitstaand krediet

Microkrediet

In 2023 namen 7187 vrouwen deel aan het microkredietprogramma van ADI. In dit programma kunnen vrouwen een bedrag van minimaal tien tot maximaal 100 euro lenen tegen een rente van 5% per half jaar (of 10% per jaar). De helft van de renteopbrengst blijft eigendom van de groep en kan ingezet worden voor gemeenschappelijke projecten. ADI gebruikt de andere 50% om een deel van de onkosten van het programma te financieren. De vrouwen gebruiken het microkrediet voor allerlei activiteiten die inkomsten genereren, zoals het verbouwen en verkopen van groenten, het verven van textiel of de verkoop van gierstbier, specerijen of beignets. In het eerste half jaar van 2023 werd 2500 euro minder krediet uitgezet. Deze krimp werd in de tweede helft van het jaar gecompenseerd door een groei van 8800 euro. Het jaar 2023 werd afgesloten met een totaal van 187.592 euro aan uitstaand krediet.

Vrouwengroepen output in 2023

Partnerschappen | 76 vrouwengroepen, 8000 leden
Microkrediet | 7187 deelneemsters - totaal uitstaand krediet per 31.12.2023 : €187.592
Leiderschapstraining | 4 trainingen, 191 deelneemsters
Kleermakerij | 10 trainingslocaties met in totaal **31 leerlingen**

Kleermakerij

In Pays Dogon zijn kleermakers in de regel alleen mannen. Met jaarlijkse trainingen in kleermakerij probeert ADI hier verandering in te brengen. Ook voor vrouwen kan het maken en herstellen van kleding immers een goede bron van inkomsten zijn. Voor training aan vrouwen werkt ADI samen met tien lokale kleermakers die elk een aantal vrouwen als leerling onder hun hoede nemen. De vrouwen volgen deze driejarige informele training in deeltijd (zes maanden per jaar buiten het regenseizoen). Aan het eind kunnen ze eenvoudig naaiwerk afleveren zoals kinderkleding, hoeden en sjaals, simpele bloesjes en jurken. Niet alle vrouwen hebben de mogelijkheid om zelf een naaimachine aan te schaffen, maar toch is dit tien vrouwen inmiddels gelukt. Zij hebben zichzelf geïnstalleerd als kleermaakster en verdienen extra inkomen door naai- en herstelwerk uit te voeren.



Training in kleermakerij

Tuinderijen

De tuinderijen voor en door vrouwengroepen vormen onderdeel van het Groene Woestijn-programma van ADI (zie pagina 18). De afgelopen jaren heeft deze activiteit een grote vlucht genomen. Veel vrouwengroepen doen een beroep op ADI voor de aanleg van een tuin en dat inspireert inmiddels ook groepen jongeren en mannen om met tuinen aan de slag te gaan. Een deel van de tuinen is permanent (zoals bij de epicentra Koundou, Wadouba en Sangha). In een permanente tuin kan het gehele jaar door groente worden geteeld en is er ook vaak een vaste watervoorziening in de vorm van een watertoren en/of irrigatiebassin. Daarnaast zijn er semi-permanente tuinen. Bij deze variant wordt de grond eerst gebruikt door de eigenaar. Zodra deze de oogst binnen heeft, wordt de grond opgedeeld in kleine perceeltjes waar vrouwen diverse groenten, kruiden en fruit telen.



Een van de tuinen met groente

Success story

Deze deelneemster van de vrouwengroep in Ibi volgde in 2022 de ADI training Kippenhouderij en Pluimvee. Inmiddels heeft zij een klein bedrijfje met wel 100 parelhoenders. De eieren van de parelhoender leveren 10 tot 15 eurocent per stuk op en de hoenders worden ook verkocht op de lokale markt. Het parelhoendersbedrijfje is een lokale bezienswaardigheid. Andere startende ondernemers komen graag in de keuken kijken en zo stimuleert deze ondernemster heel nieuwe bedrijvigheid.



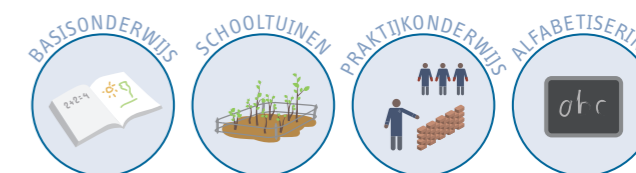
ONDERWIJS



DE MOTOR VAN ONTWIKKELING

Wat is l'AMI en waarom is het belangrijk in Pays Dogon? l'AMI is een methode die zich richt op het actief deelnemen van kinderen: ervaringen uitwisselen, vragen stellen, initiatieven durven nemen en niet bang zijn om fouten te maken. Het pedagogisch klimaat in de klas verbetert, de leraar geeft met meer plezier les en kinderen leren makkelijker. In Pays Dogon ondersteunen we scholen in het primair en hoger onderwijs bij het toepassen van l'AMI. Samen met de regionale Malinese autoriteiten en de onderwijscollega's van ADI werken we aan stevige en duurzame scholen met een goed ontwikkeld onderwijsprogramma. We trainen leraren en ondersteunen de plaatselijke opleidingen voor leraren (IFM). Alles is erop gericht om kinderen en jongeren een toekomst in de regio te bieden. Ook bij de

alfabetiseringscursussen die ADI organiseert wordt l'AMI ingezet en de docenten getraind. Zo ondersteunen we goed onderwijs voor zowel kinderen als volwassenen, altijd aansluitend bij hun wensen. Sinds 2021 geven onze Malinese collega's alle trainingen zelf, zij organiseren terugkomdagen voor leerkrachten die al getraind zijn en regelen schoolbezoeken. Onderwijsdeskundigen van PPD geven vanuit Nederland advies en overleggen over de inhoud en organisatie met ADI.



Nieuwe leerkrachten getraind

In 2023 zijn 63 nieuwe leerkrachten uit het basisonderwijs in l'AMI getraind. Zij werken op scholen waar de andere leerkrachten l'AMI al toepassen. De ervaren collega's trainen hun nieuwe leerkrachten. Zo kan de hele school meedoen en profiteren alle kinderen. Er waren verspreid over het jaar terugkomdagen. Ook in 2023 kregen de scholen twee keer bezoek van ADI en onderwijsinspecteurs / begeleiders van de Malinese overheid.

“

Met l'AMI is het me gelukt om mijn verlegenheid te overwinnen. Ik durf nu te vertellen en te vragen 'en public'.

Fatoumata Traoré, leerling 2e leerjaar aan het IFM (lerarenopleiding) van Sevaré



Een les voorbereiden bij de cursus voor nieuwe leerkrachten

AMI Baranés

Een aantal leerkrachten werkt al langer met l'AMI. Zij hebben een belangrijke functie in hun school en helpen bij de training en begeleiding van nieuwe leerkrachten. Zij heten AMI Baranés, in het Dogon: helpers van l'AMI. Ze werken samen met de onderwijsbegeleiders/inspecteurs van de staat. AMI Baranés zijn de spil waar l'AMI om draait. In 2023 ondersteunde ADI de AMI Baranés door het organiseren van onderling contact en scholing.



Een van de AMI Baranés begeleidt een nieuwe leerkracht in de cursus

IFM

Vanaf 2017 organiseert ADI ook trainingen en begeleiding van docenten op twee lerarenopleidingen (IFM) in Sevaré en Koro. In 2023 organiseerde ADI een training waarin enkele leraren van de basisscholen hun ervaringen deelden, zodat de praktijk gekoppeld werd aan de theorie. Ook werden de docenten die l'AMI toepassen in hun lessen bezocht en begeleid.



Docenten van het IFM worden getraind in het toepassen van l'AMI in hun lessen

Correspondentie

Twee Malinese scholen en twee Nederlandse scholen correspondeerden met elkaar in 2023. De klassen uit Purmerend schreven over hun eigen tuin, het werk in de schooltuinen en bloemen die je aan elkaar geeft. Ze beantwoordden de vragen die uit Sangha kwamen en stelden hun eigen vragen. Het correspondentieproject is ontstaan om te leren schrijven, zodat de ander je goed begrijpt. Op de school in Purmerend valt dit project onder het vak Wereldoriëntatie. In Sangha is het onderdeel van l'AMI.



Een brief uit Sangha

Alfabetisering

Het aantal deelnemers aan de alfabetiseringscursussen blijft met rond de 300 stabiel. Het is een intensief programma, dat gevolgd wordt van december tot juni, en vier avonden in de week. En dat naast het zware werk dat de vrouwen overdag moeten doen.



Alfabetiseringsles voor volwassenen

Samenwerking ADI-PPD

Zoals uit de evaluatie blijkt, zien de inspecteurs / begeleiders van het basisonderwijs, de directeurs van de scholen, en de docenten van de IFM's (pabo's) l'AMI ook als een middel om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Gesteund door de uitkomsten van bovengenoemde evaluatie, waarvan een samenvatting op te vragen is bij PPD, gaat ADI verder met het uitwerken van een strategie die ertoe moet leiden dat de Malinese overheid zelf l'AMI gaat implementeren. Natuurlijk met behulp van specialisten die op macro, meso en micro niveau al geruime tijd met l'AMI werken. PPD biedt vanuit Nederland hulp om de bezoeken aan de verschillende ministeries in Bamako te bekostigen en geeft ook inhoudelijk advies voor deze gesprekken.

Onderwijs output in 2023

Basisscholen | 73 scholen werken met l'AMI. 18.854 kinderen zijn op deze scholen ingeschreven, waarvan 9899 meisjes en 8955 jongens.

Leerkrachten | 411 leerkrachten getraind in de werkwijze van l'AMI.

15 onderwijsinspecteurs / begeleiders van de Malinese overheid zijn in 5 verschillende regio's betrokken.

Alfabetisering | 14 alfabetiseringscentra met 304 deelnemers aan de alfabetiseringscursussen, waarvan 245 vrouwen en 59 mannen.

IFM | 24 docenten van het IFM (lerarenopleiding) zijn getraind in l'AMI.

Correspondentie | 3 Malinese en 3 Nederlandse schoolklassen schreven brieven aan elkaar.

Lycée Professionnel Sangha

In de periode 2020 - 2022 werd het Lycée Professionnel Sangha - als onderdeel van Project DJAM - uitgebreid voor de start van twee nieuwe opleidingen in landbouw en landbouwirrigatietechniek. De curricula van de nieuwe opleidingen zijn goedgekeurd en de leslokalen, tuin plus alle gereedschappen zijn klaar voor gebruik. Toch zijn de opleidingen niet gestart, omdat het Ministerie van Onderwijs nog geen docenten aan de LPS heeft toegewezen. Mali kampt met een chronisch tekort aan docenten.

Lobby

In 2023 vervolgden wij ons lobby bij het Ministerie van Onderwijs. Aan goodwill daar geen gebrek. Ogobassa Saye, betrokken bij de start van de LPS en nu Nationaal Directeur voor Professioneel en Technisch Onderwijs, blijft zich inzetten maar ook hij kan geen ijzer met handen breken. De budgetten voor onderwijs zijn beperkt en - ook in Mali - kiezen te weinig jongeren voor een carrière in het onderwijs. Ogobassa Saye: "De LPS is tegenwoordig een goed erkende middelbare school dankzij uw sterke samenwerking op het gebied van constructie, uitrusting, training en curriculumontwikkeling. Ik twijfel er geen enkel moment aan dat het DJAM-project zal worden voortgezet dankzij de betrokkenheid van de ngo ADI, die in het Dogon-land bekend staat om haar talrijke prestaties."



Bezoek regionale onderwijsinspectie maart 2023

Samenwerking LPS - ADI

De LPS staat inmiddels goed aangeschreven en valt volledig onder de verantwoording van het ministerie. Ondersteuning van ADI bij de dagelijkse gang van zaken is niet langer nodig. ADI en LPS gaan daarom verder als samenwerkingspartners. ADI blijft ouders stimuleren om kinderen aan te melden bij de school en afgestudeerde studenten worden, waar mogelijk, ingezet als stagiaires bij bouwprojecten. En natuurlijk weet ADI ook raad met de nu nog ongebruikte schooltuin: in afwachting van de start van de opleiding landbouw maken vrouwengroepen daar dankbaar gebruik van.

EVALUATIE VAN 10 JAAR L'AMI

In november/december 2023 heeft ADI, een evaluatie laten uitvoeren van het project l'AMI (L'Approche pédagogique des Mots Imprimés). L'AMI wordt al vanaf 2014 toegepast op scholen in Pays Dogon. Na de jaren van Covid-19 is dit de eerste evaluatie. In 2023 passen 64 basisscholen en twee opleidingen voor leraren, die in Mali IFM heten, l'AMI toe.

450 deelnemers aan de evaluatie

19 mensen op macroniveau

26 mensen op meso-niveau

66 leerkrachten basisonderwijs op micro-niveau

220 leerlingen basisonderwijs op micro-niveau

22 docenten IFM op micro-niveau

97 leerlingen IFM op micro-niveau

Opzet van de evaluatie

De evaluatie is uitgevoerd door drie onderwijsinspecteurs van IPRES (een staatsinstelling voor de inspectie van het onderwijs). Zij bezochten scholen in het gebied, interviewden leerkrachten en leerlingen, stuurden vragenlijsten rond en praatten met trainers van ADI en consultants van de CAP's (regionale staatsinstellingen voor onderwijsbegeleiding), die leerkrachten begeleiden. Zij voerden gesprekken en kregen vragenlijsten terug op drie niveaus:

- Macro-niveau: trainers van ADI, consultants van de CAP, directeurs van IFM's (lerarenopleidingen)
- Meso-niveau: getrainde leerkrachten (l'AMI Baranés), die hun collega's met l'AMI begeleiden, vaak schooldirecteuren
- Micro-niveau: leerkrachten en leerlingen op basisscholen en op IFM's.

61 leerkrachten willen door

Er waren 450 deelnemers die zijn geïnterviewd of een vragenlijst invulden. Er kwamen mooie uitslagen uit de evaluatie en de resultaten van 10 jaar l'AMI op scholen zijn aansprekend. Zo wordt de methodiek vaak gebruikt in de klassen en van de 66 ondervraagde leerkrachten willen 61 de volgende jaren heel graag doorgaan met l'AMI. Ook bij de opleiding van leerkrachten is er veel motivatie om het werken met l'AMI voort te zetten.



Leerlingen houden van l'AMI

Resultaten

Waarom is 95% van de respondenten positief over werken met l'AMI? De redenen voor dit enthousiasme zijn divers, een greep uit de uitspraken:

- De klas is levendig, de leerlingen zijn enthousiast.
- Leerlingen vertellen hun verhaal op hun eigen manier en de anderen luisteren.
- Elke leerling heeft de gelegenheid om te vertellen en vragen te stellen.
- Het zelfvertrouwen van leerlingen neemt toe.
- De interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling verbetert.
- Alle leerlingen profiteren van l'AMI op hun eigen niveau, hun verhalen en ervaringen staan centraal. Maar speciaal kinderen die heel verlegen zijn profiteren van l'AMI in de klas. Het evaluatierapport heeft een hele bladzijde met namen van deze kinderen.

Aanbevelingen

Aanbevelingen hebben de évaluateurs ook, zoals onder meer:

- Verbetering van de condities en inhoud van de cursussen. De cursussen die ADI organiseert voor leerkrachten zijn niet effectief genoeg: de duur, de omstandigheden, de frequentie en de opzet geven leerkrachten niet genoeg handvatten om alles in de praktijk toe te kunnen passen.
- Meer handvatten voor leerkrachten met grote klassen en voor leerkrachten die moeite hebben met het inpassen van l'AMI qua tijd
- Meer aandacht voor samenwerking met de CGS (Comité de Gestion Scolaire) op iedere school. In het CGS zitten ouders, dorpsoudsten en andere belangrijke mensen uit het dorp.
- Hulp bij het goed functioneren van leerkrachtenvergaderingen waarin het werken met l'AMI besproken kan worden.

Deze resultaten en aanbevelingen van de evaluatie neemt ADI mee in het werkplan voor aankomend jaar.

Vergelijking tussen de basisuitgangspunten van l'AMI en de resultaten van het werken met l'AMI (gebaseerd op enquêtes bij alle niveaus)



Het kind staat centraal in zijn eigen leerproces.

84%
is het eens



Kinderen en volwassenen drukken zich vrij uit, reflecteren, hebben zin om te leren en eigen ervaringen zijn het uitgangspunt.

85%
is het eens



Kinderen vertellen hun eigen verhalen met hun eigen woordenschat en grammatica. Spelling en zinsbouw komen op een natuurlijke manier aan de orde.

84%
is het eens



Kinderen vertellen wat ze meemaken met eigen woorden; ze hebben respect voor elkaars verhalen en laten iedereen in zijn waarde.

84%
is het eens



Kinderen drukken zich mondeling vrij uit. Ze durven vragen te stellen en worden gestimuleerd om zelfstandig te denken.

87%
is het eens



Verbeelding, creativiteit en artistieke ontwikkeling worden gestimuleerd.

87%
is het eens

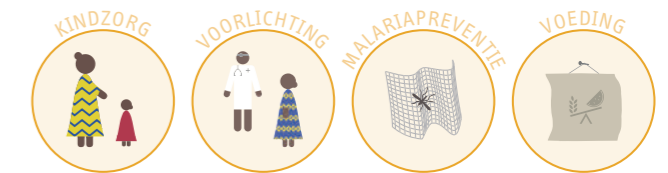
GEZONDHEID



ZORG DICHTBIJ BRENGEN

In het werkgebied van ADI is een aantal door de overheid gefinancierde gezondheidsposten actief en in Sangha staat een klein regionaal ziekenhuis. De voorzieningen zijn basaal en lang niet alle door de overheid beschikbaar gestelde hulpmiddelen bereiken het gebied. Gebrek aan personeel, medicijnen en eenvoudige apparatuur is aan de orde van de dag. De rol die ADI op dit terrein speelt is tweeledig. Het team van ADI staat in direct contact met de bewoners en kan informatie over gezondheid en preventie van ziektes snel en effectief verspreiden via radioberichten, en via de training en begeleiding van

burgerhulpverleners en vrouwengroepen. Daarnaast doet ADI aanvullend praktisch werk: als de overheid geen muskietennetten verspreidt dan doen wij het, en als een Centre de Santé omhoog zit dan kijken we hoe we kunnen assisteren.



Geboortekliniek Koundou

De geboortekliniek in Koundou, onderdeel van het gezondheidsdistrict Ibi, is ontstaan uit de samenwerking tussen de vrouwengroep Amabara en ADI en PPD. PPD heeft de bouw van de kliniek gefinancierd en ADI voorziet in het beheer van de kliniek en de financiering van de salarissen van het betrokken personeel - een professionele vroedvrouw plus assistente. Naast hulp aan zwangere vrouwen en assistentie bij bevallingen geeft de kliniek ook voorlichting over onder andere geboortespreading, anti-conceptie en de preventie van veelvoorkomende ziektes.

Ook worden regelmatig voedingsdemonstraties georganiseerd. Vrouwen leren hier hoe zij voedingsrijke pap kunnen maken met lokaal beschikbare producten. Dat is een belangrijke activiteit aangezien het aantal kinderen met ondervoedingsverschijnselen de afgelopen jaren is toegenomen. De geboortekliniek Koundou werkt nauw samen met het gezondheidscentrum in Ibi, waar een arts beschikbaar is. Samen met CESCO Ibi (Centre de Santé Communautaire) worden ook vaccinatiedemonstraties uitgevoerd.



Voedingsdemonstratie in Koundou



Jaarlijkse distributie van muskietennetten in Wadouba

Malariapreventie

Elk jaar voert ADI een distributieactie van muskietennetten uit, gericht op zwangere vrouwen en vrouwen met kinderen in de leeftijd van 0 tot 5 jaar. In 2023 werden in totaal 2169 geïmpregneerde muskietennetten uitgereikt. Omdat zwangere vrouwen, vrouwen die borstvoeding geven en kleine kinderen een verhoogd risico lopen op complicaties bij malariaïnfectie richt de campagne zich speciaal op deze doelgroep. De distributie, vanuit de vier epicentra van ADI, vindt voorafgaand aan het regenseizoen plaats en gaat altijd gepaard met een voorlichtingscampagne. Vrouwen krijgen informatie over preventie (bijvoorbeeld het dempen van kleine plassen water na regenval) en over het juiste gebruik van de klamboes. Ook leren zij hoe ze de eerste tekenen van malaria kunnen herkennen. Vrouwen krijgen daarbij het dringende advies om kleine kinderen met malaria direct naar het ziekenhuis te brengen om het risico op complicaties, die fataal kunnen zijn, tot een minimum te beperken.

Voorlichting

Voor de verschillende CESCO locaties in Pays Dogon en voor het ziekenhuis in Sangha is ADI een vaste samenwerkingspartner. Het team van ADI bereikt jaarlijks 8000 vrouwen en moeders en kan daardoor gezondheidsinformatie snel en effectief verspreiden. Bijvoorbeeld als het gaat om zaken als gezonde voeding voor kinderen of de distributie van hygiënesets (waterteiltjes en -kannen plus zeep) met de bijbehorende voorlichting over het belang van handen wassen en persoonlijke hygiëne. ADI verspreidt informatie via de geboortekliniek in Koundou, via bijeenkomsten met vrouwengroepen maar ook via de lokale radio.

Gezondheid output in 2023

Geboortekliniek Koundou | 30 bevallingen (19 meisjes en 11 jongens), 88 consultaties

Muskietennetten | 2169 geïmpregneerde klamboes verspreid

Ondervoeding | 177 lokale voedingsvoorlichters getraind

Ondervoeding

Helaas komt ondervoeding onder baby's en kinderen de laatste jaren steeds vaker voor in Pays Dogon. Door een gebrek aan voeding of te eenzijdige voeding krijgen kinderen niet de juiste voedingsstoffen binnen en worden zij in hun groei en ontwikkeling beperkt. Samen met CESCO traint ADI vrouwen in het maken van voedingsrijke pap, op basis van lokaal beschikbare producten. De trainingen worden gegeven via een train-de-trainer methode. ADI en CESCO trainen op dorpsniveau een aantal lokale voorlichtsters, die hun kennis vervolgens weer doorgeven aan de moeders in hun dorp. In 2023 zijn op deze manier 177 lokale voedingsvoorlichtsters getraind.

Lokale erkenning

De jarenlange samenwerking met het ziekenhuis in Sangha kreeg in januari 2023 een mooie officiële erkenning. Uit handen van de directeur van het ziekenhuis ontving ADI een speciale oorkonde als dank voor de 'uitzonderlijke inzet voor en waardevolle bijdrage aan het Centre de Santé Communautaire de Sangha'.



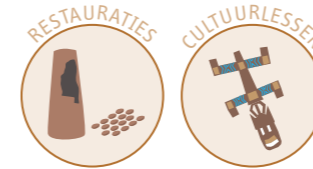
Onderzoek naar ondervoeding bij baby's en kinderen



ADI directeur Saidou Teme ontvangt oorkonde van het ziekenhuis in Sangha



Al ruim tien jaar lang voert ADI activiteiten uit om cultureel erfgoed veilig te stellen. Elk jaar onderzoekt ADI de historische sites die in aanmerking komen voor restauratie en samen met de bewoners wordt bepaald welke gebouwen belangrijk cultureel erfgoed zijn. ADI legt alle werkzaamheden nauwkeurig vast op foto en video. Bij de bescherming en restauratie is het criterium dat deze objecten weer in gebruik genomen kunnen worden en bewoonbaar blijven. De jongeren van het dorp leren tijdens de restauratie de oude bouwtechnieken van ouderen. Daardoor groeit juist bij de jonge generatie het besef van de waarde van cultuur. ADI maakt de restauraties mogelijk en spreekt met het dorp af dat onderhoud na de regentijd plaatsvindt. Het dorp is verantwoordelijk en ADI controleert. ADI werkt samen met de regionale overheidsorganisatie Mission Culturelle de Bandiagara (MCB). Zij vertegenwoordigt de Direction Nationale du Patrimoine Culturelle (DNPC), verantwoordelijk voor het cultureel erfgoed van de Bandiagara Klif en het Unesco Werelderfgoed (sinds 1989). Ze inspecteert na afloop van de werkzaamheden en brengt verslag uit. Mede omdat de financiële mogelijkheden van DNPC beperkt zijn wordt het werk van ADI enorm gewaardeerd.



Gin'na in elk dorp

Elk dorp in Pays Dogon heeft een of meer gin'na's. Een gin'na is een groot monumentaal huis, waarin generaties samenwonen. Het is vaak een van de eerste gebouwen van waaruit het dorp is ontstaan en later uitgebreid. Een gin'na is dé ontmoetingsplaats voor alle bewoners en een belangrijke plek voor feesten en ceremonies.

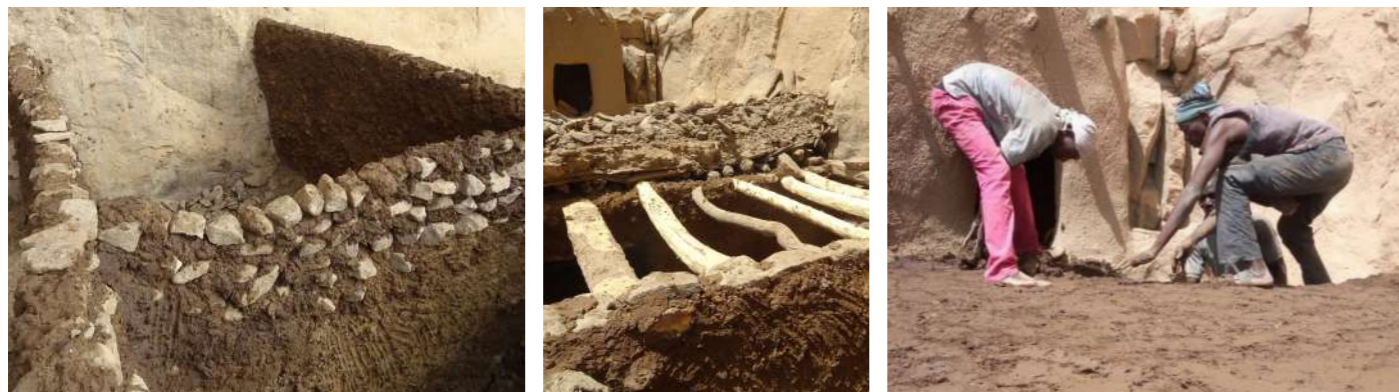
Yayé

In een wijk van Yayé, met een bevolking van ongeveer 347 inwoners is ADI gevraagd om een urgente renovatie van een grote langwerpige gin'na. Van dit familiehuis moesten de balken en steunpilaren vervangen worden. De ingang van de gin'na is een vestibule met twee toegangen naar de zolder met drie slaapkamers, op de begane grond is toegang tot nog kleinere geschakelde huisjes. De constructie bestaat hoofdzakelijk uit stenen, leem en hout. ADI stelt altijd als voorwaarde dat de dorpsbewoners betrokken zijn bij het proces en de uitvoering.

Een van de oude wijze mannen zegt: *“ADI is nu onze huidige redder. Met jullie steun voorkomen we dat dit allemaal in gaat storten. Deze gin'na is altijd beschermd geweest door oermoeder AMA.”* De officiële ingebruikname van de gin'na was in juni, in het bijzijn van de technische dienst van de Mission Culturelle de Bandiagara, ADI en omwonenden. Het toekomstig onderhoud verzorgen de mensen zelf. Andere bewoners zijn nieuwsgierig en de restauratie stimuleerde hen om zelf ook aan de slag te gaan. De technische kennis is aanwezig en ze willen die gebruiken en doorgeven.



Blik op de gerestaureerde gin'na van Yaye



Restauratiewerk aan de gin'na in Yaye

Sangha Ogol Leye

In dit deel van Sangha, dat bestaat uit een heel aantal wijken die aan elkaar gegroeid zijn wonen 3073 mensen. Daar staan twee verwaarloosde ronde gebouwtjes. Het zijn menstruatiehuisjes, een plek waar vrouwen tijdens hun menstruatie konden verblijven. In het verleden was de bevolking geheel animistisch en werd van vrouwen in deze periode niet verwacht dat ze bij hun familie waren. Hierdoor kon men ook de vruchtbaarheidsperiode onderscheiden. Vrouwen bezoeken het menstruatiehuisje tegenwoordig niet zo vaak als vroeger omdat ze de mogelijkheid hebben om thuis te blijven als het gezin een christelijke of islamitische overtuiging heeft. In overleg met vrouwen uit de buurt ontstond het plan om ze op te knappen. Tijdens hun menstruatie willen vrouwen er toch naar toe kunnen, zeiden ze. Op verzoek van wijze mannen en vrouwen werden de huisjes daarom gerenoveerd. Bij bezoeken na de restauratie merkte ADI echter dat de gebouwtjes nog steeds niet in gebruik waren. Overleg met ADI zal volgen. Dit voorbeeld geeft weer hoe veranderingen in de moderne tijd een rol spelen.



Renovatiewerk menstruatiehuisjes Sangha Ogol Leye

Tuegou

Het prachtige dorp Tuegou is sterk verbonden met de traditie en de animistische cultuur van de Dogon. Het bestaat uit vijf districten (Ôdo, Djimdo, Woro, Bando en Koum) met een bevolking van 1021 inwoners. Hier staat de belangrijkste toguna van het dorp, in Ôdo (Tuegou). De toguna werd in juni 2022 tijdens de aanval van gewapende bandieten in brand gestoken, met veel materiële schade. ADI bezocht de locatie, praatte met dorpsoudsten en legde alles vast met foto's en documenten. Deze toguna is nu de eerste die ADI restaureert. Het gebouw wordt beschouwd als een 'Palais de Justice' voor de hele gemeenschap: er worden dorpsproblemen opgelost, het is de ontmoetingsplek voor wijze mensen en daarbij een strategisch uitkijkpunt over het dorp en de omgeving. Nog meer dan de gin'na's, de familiehuizen, is deze toguna een belangrijk gebouw voor iedereen. Bij de restauratie, met deelname van alle sociale lagen, en ook uit naburige dorpen zijn kosten noch moeite gespaard om geschikt hout, balken en andere materialen te vinden. Zo kon deze toguna worden gerehabiliteerd. Al om 5.00 uur 's ochtends stond iedereen klaar om het riet bovenop de toguna te tillen. Het renoveren van deze toguna wordt beschouwd als een teken van respect en acceptatie van de culturele en religieuze diversiteit. Het meemaken van deze renovatie was ook een leerproces voor jongeren.



Grote schade aan de toguna van Tuegou



De wederopbouw van de toguna: een houten basis voor het rieten dak



De toguna in oude glorie hersteld



Feest in de toguna



Iedereen helpt mee aan de bouw

Cultuur output in 2023

Restauraties | In 3 dorpen werden 1 gin'na, 2 menstratiehuisjes en 1 toguna gerestaureerd.

Bewustmakingsprogramma | op 6 scholen onderwijsprojecten: 1647 leerlingen en hun leraren kregen cultuurlessen.

Erfgoedlocaties documenteren

Vier medewerkers van de afdeling Cultuur van ADI hebben, samen met de Mission Culturelle de Bandiagara, eind 2023 een training gevolgd van de American Society of Overseas Research. (ASOR) Deze organisatie ondersteunt wereldwijd met het in kaart brengen en documenteren van locaties die van belang zijn voor het cultureel erfgoed. Ze leren de deelnemers in verschillende landen om te gaan met een documentatiesysteem van ASOR. ADI heeft een financiële ondersteuning ontvangen en materiaal om een eigen database te ontwikkelen. In 2024 krijgt deze samenwerking een vervolg. Dan worden 75 erfgoedprojecten die in het Dogon gebied in aanmerking komen voor bescherming, uitgebreid gedocumenteerd.



Medewerkers van ASOR op bezoek in Bamako

Cultuurles op school

De cultuur, en de theorie met de praktijk verbinden: daarom staan renovatie-activiteiten centraal in lessen over cultuurbewustwording op scholen. De leerlingen van drie basisscholen in Sangha en scholen in Amani en Daga Teréli deden mee. En natuurlijk ook in Tuégou. De werkwijze van l'AMI, een van de componenten van ADI, staat centraal in onze informatie-uitwisseling. Het maakt actieve interactie mogelijk tussen de leerlingen onderling, tussen docenten en leerlingen, en tussen leerlingen en mensen van ADI. Sommige leerlingen dachten dat katoenverven alleen werk voor vrouwen was en andere dat weven alleen een beroep van mannen was. De traditie en de moderne tijd zijn onderdeel van de lessen. De kinderen horen over de geschiedenis van hun dorp en leren over verschillende bouwwijzen. Ook het tegengaan van vandalisme is onderdeel van de lessen. Ze tekenen en schrijven over wat ze zien, over de maskers en rituele voorwerpen. De school krijgt tekenmateriaal en papier van ADI. Kinderen van basisscholen, in de leeftijd van 6 tot ongeveer 16 jaar, kregen les in bewuster omgaan met cultureel eigendom, diversiteit en integratie en hoe je dit kunt beschermen en doorgeven.

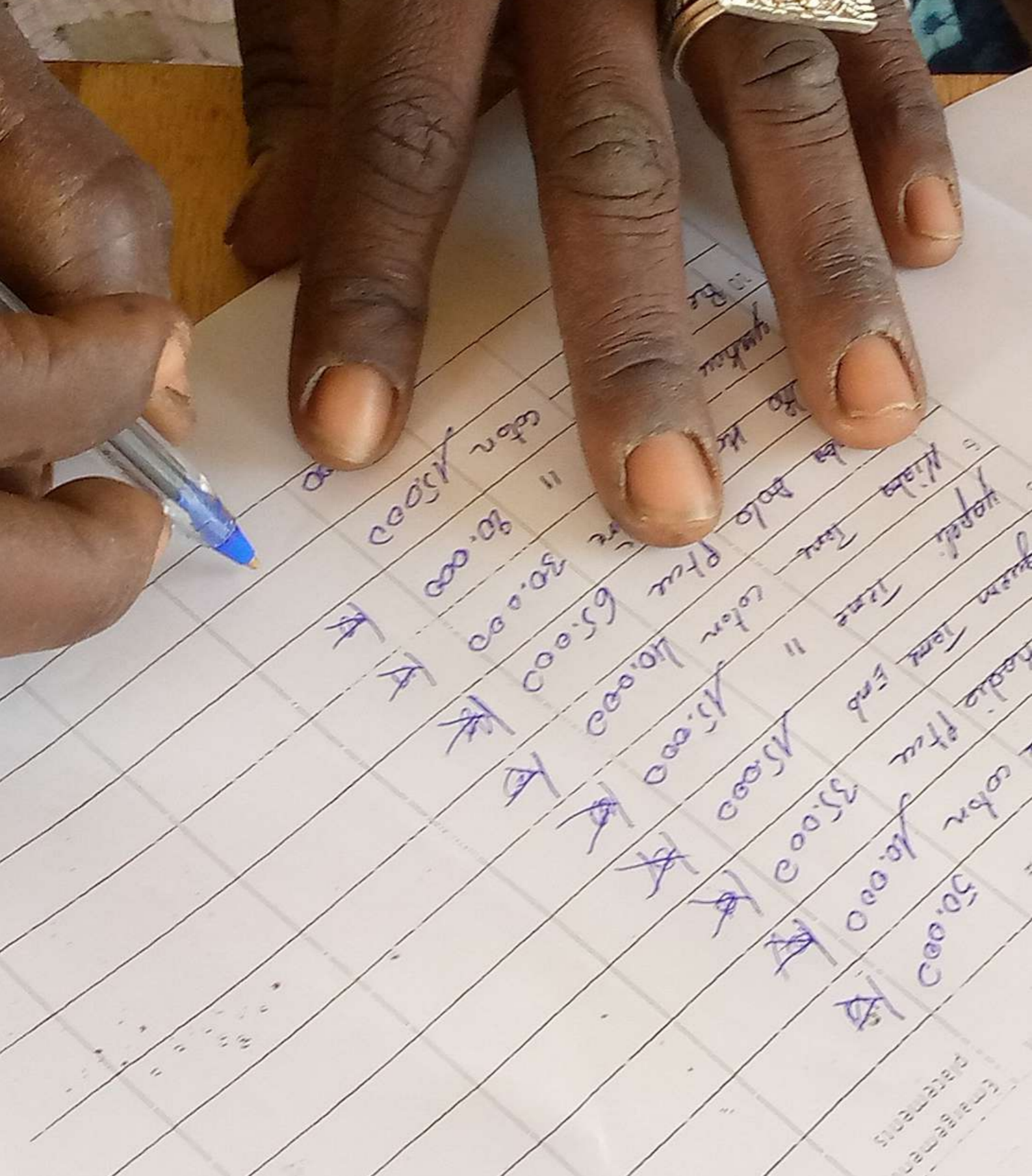


Boureïma Teme geeft les over de restauratieprojecten van ADI

Plannen voor 2024

Op het programma staan twee gin'na's. Een in Amani, een dorp dat een belangrijke rol speelt bij het doorgeven van rituelen aan omliggende dorpen. De andere gin'na ligt in het hooggelegen dorp Yougou Dogourou, geheel animistisch en tegelijk het centrum voor iedere Dogon, ongeacht zijn of haar religie. In dit dorp is ook het startpunt voor het Sigui-festival dat in 2027 plaatsvindt. Dit festival werd in 2023 door de Ministerraad benoemd tot nationaal erfgoed. Deze erkenning is een grote stap vooruit in het vergroten van bewustzijn op het hoogste niveau, van de noodzaak om de cultuur te behouden. Dit verplicht de overheid ook tot het beschikbaar stellen van middelen voor de langverwachte organisatie van Sigui 2027. Met het restaureren in Yougou Dogourou worden de cultuurprojecten van ADI nog beter zichtbaar. Scholen in Amani en Koundou gaan ook meedoen met de cultuurlessen.

FINANCIËN



FINANCIËLE VERANTWOORDING

PPD winst & verliesrekening 2023 (€)

	2023	2022	2021
BATEN			
Bijdragen fondsen algemeen (noodhulp)	-	-	-
Bijdragen fondsen tbv bouw (bijv. scholen)	35 000	2 750	-
Bijdragen fondsen tbv Onderwijs	39 857	47 137	60 400
Bijdragen fondsen tbv Water	24 765	70 167	70 168
Bijdragen fondsen tbv Cultuur & Restauratie	25 000	10 000	5 000
Bijdragen fondsen tbv Groene Woestijn	66 667	125 138	50 534
Bijdragen fondsen tbv Vrouwen & Gezondheid	-	2 500	19 355
Bijdragen fondsen tbv NUFFIC (DJAM) programma	48 570	34 683	197 973
TOTAAL FONDSSEN EN INSTELLINGEN	239 859	292 375	403 430
DONATIES PARTICULIEREN	101 948	166 444	80 718
DONATIES OVERIGE (BEDRIJVEN)	45	112	1 902
RENTEOPBRENGSTEN	-	-	-
TOTAAL	341 852	458 931	486 050
LASTEN			
Directe kosten ten laste van Onderwijs		3 139	-
Directe kosten ten laste van Water		-	-
Directe kosten ten laste van Cultuur & Restauratie		-	-
Directe kosten ten laste van Groene Woestijn		-	-
Directe kosten ten laste van Vrouwen & Gezondheid	10 930		-
Kosten tbv fondsenwerving NUFFIC (DJAM)	429	10 393	5 179
TOTAAL DIRECTE KOSTEN TBV ADI/MALI	11 359	13 532	5 179
AFDRACHTEN AAN ADI/MALI	327 981	479 066	341 502
Algemene kosten PPD	4 774	8 199	3 355
Personeelskosten	21 111	22 021	21 352
Financieringskosten	- 1 225	1 007	3 409
Reiskosten algemeen	5 391	5 907	-
TOTAAL INDIRECTE KOSTEN/OVERHEAD	30 051	37 134	28 116
TOTAAL	369 390	529 732	374 797
SALDO winst en verlies	- 27 538	- 70 801	111 253

De totale inkomsten in 2023 bedroegen 341.852 euro. De bijdragen van de Wilde Ganzen (28.847 euro) en project DJAM (62.558 euro) zijn rechtstreeks overgemaakt naar ADI in Mali. Daarmee bedroegen de totale inkomsten van ADI in 2023 419.386 euro. Dat is min of meer in lijn met de vastgestelde jaarbegrotingen van PPD. Het project Groene Woestijn, dat hoge investeringen vraagt heeft twee grote donaties ontvangen en kan ook rekenen op de forse bijdrage uit Algemene fondsen en Particulieren. Ook de onderwijsgroep houdt warme belangstelling van sponsors en fondsen, met bijna 40.000 euro aan inkomsten. De inkomsten voor de bouw van watertorens is onderdeel van een meerjarencontract met Marie-Stella-Maris Foundation, een grote sponsor uit de waterindustrie; 2023 was de afronding en er is een nieuwe aanvraag voor 2024 gehonoreerd. We mogen stellen dat PPD er weer in is geslaagd een stabiele en diverse stroom aan inkomsten te genereren. Wel is het duidelijk dat de jaarlijkse bijdrage van een particulier van 50.000 euro in 2022 de laatste was en dat verklaart ook de terugval van de inkomsten bij Particulieren. Daarentegen zijn bij Algemeen de bijdragen van bedrijven te zien en hopen we daar een nieuwe bron van inkomsten aan toe te voegen.

De continuïteit van inkomsten in de toekomst

Onze particuliere donaties zijn al vele jaren stabiel op een niveau boven de 100.000 euro. PPD heeft veel particuliere donateurs, een loyale groep die elk jaar iets groter wordt. Van de mogelijkheden om belastingvrij te doneren en/of PPD op te nemen in een testament maken steeds meer particulieren gebruik.

ADI

PPD droeg in 2023 328.000 euro af aan ADI in Mali. Dat is om een aantal redenen beduidend minder dan in voorgaande jaren. Ten eerste is de begroting van ADI door het afronden van het DJAM project, en minder kosten van bouw lager dan voorheen. Ook is het project van Marie Stella Maris, wat kostenintensief was, in 2023 afgerond. Er is wel aanzienlijk meer uitgegeven aan het Groene Woestijnprogramma, en met name aan het realiseren van meer groentetuinen. Ook waren sommige projecten uit 2022 nog niet geheel afgerond. Een project kent een driejaren begroting en zo zijn er altijd overlopende posten. Als geheel zal eind 2024 de balans worden opgemaakt. Er zijn 2000 WakaWaka's, kleine lampen die werken op zonne-energie, aangeschaft (waarvan 1000 geschonken door de WakaWaka Foundation). Hiervoor is 11.000 euro betaald. Een deel van deze kosten vloeien in Mali terug in de kas van ADI aangezien ze in Mali worden verkocht voor 2.50 euro per stuk.

Resultaat

Het nettoresultaat van PPD over 2023 is negatief (ongeveer 27.000 euro). Schommelingen in winst en verlies zijn niet wenselijk, maar deze komen deels voort uit de manier van boekhouden: een kasboekstelsel in Mali en de onvoorspelbaarheid van wanneer exact de kosten (afdracht aan ADI) en inkomsten (donaties van sponsors) vallen. Het is een punt van aandacht. We streven naar een stabielere manier van begroten, boeken en managen van de cashflow.

Balans PPD (€)

	2023	2022	2021
ACTIVA			
PPD ING Betaalrekening	100 239	101 124	351 239
PPD ING Spaarrekening	172 858	251 119	251 750
TOTAAL ACTIVA	273 097	352 243	602 989
PASSIVA			
Crediteuren	1 450	3 057	2 835
Vooruitontvangen donaties	-	50 000	230 167
Eigen vermogen	271 647	299 186	369 987
TOTAAL PASSIVA	273 097	352 243	602 989

Uitgaven en inkomsten ADI Mali (€)

	2023	2022
UITGAVEN		
Bouw	2 985	-
Onderwijs	57 933	53 716
Water	49 752	55 992
Groene Woestijn	184 955	116 009
Vrouwen & Gezondheid	47 456	51 302
Cultuur & Restauratie	15 783	16 352
Expansie microkrediet	10 692	-
DJAM	1 692	131 070
Algemene kosten	69 472	32 291
TOTAAL UITGAVEN	440 675	456 732
INKOMSTEN		
Inkomsten PPD	327 981	479 066
Bijdrage Wilde Ganzen / PPD	28 847	-
Inkomsten overige (DJAM)	62 558	-
Inkomsten andere fondsen	-	11 457
TOTAAL INKOMSTEN	419 386	490 523

PLANNEN 2024 EN VERDER

Begroting PPD en ADI 2024-2026

Vooruitkijkend zien we nog steeds een grote noodzaak om op alle terreinen van ons werk een tandje bij te zetten. De organisatie en de werkzaamheden van ADI in Pays Dogon zijn de afgelopen jaren behoorlijk gegroeid en professioneler geworden. Dit vraagt op dit moment 350.000 - 400.000 euro per jaar. Een bedrag dat geheel uit sponsoring en donaties aan PPD bij elkaar gebracht moet worden. Het is al lang de ambitie van ADI om ook zelfstandig relaties op te bouwen met andere fondsen, om zo minder afhankelijk te worden van PPD. ADI zet stappen om daarmee te starten: enkele medewerkers van ADI die cursussen voor fondswerving hebben gevolgd gaan in 2024 actief aan de slag om bij de in Mali aanwezige organisaties projectfinanciering aan te vragen. PPD zal hun daarin vanuit Nederland ondersteunen. De aanvraag voor Wilde Ganzen wordt al vanuit ADI gedaan met ondersteuning van PPD. Voor PPD blijft voornamelijk de forse opdracht staan om nieuwe sponsors en donateurs te werven voor de diverse programma's. De begrotingen voor 2024 - 2026 zijn op dit moment bescheidener dan die van 2023 omdat het DJAM project is afgebouwd.

We blijven werken met een betaalde parttime directeur (12 uur per week). Het werk is te omvangrijk en onder meer voor het werven van nieuwe vrijwilligers, donateurs en fondsen is beroepsmatige ondersteuning onontbeerlijk. Door dit beperkte aantal betaalde uren slim in te zetten en in 2024 ook te streven naar meer vrijwilligers blijven onze organisatiekosten de komende jaren beperkt. Tea Kufrin is in 2023 gestopt bij LEVS architecten, mede omdat het bouwonderdeel van het DJAM project is afgerond. LEVS heeft haar bijdrage omgezet in een financiële bijdrage. Aan de uitgavenkant voorzien we een beheersing van de uitgaven aan de eigen PPD-organisatie en aan alle programma's. Aan de inkomstenkant willen we onze basis in Nederland verbreden door de werving van nieuwe donateurs en bedrijfssponsors. Dit naast de insteek om met de fondsen die ons nu al ondersteunen te komen tot meerjarige samenwerkingsovereenkomsten. Deze kunnen ons in staat stellen ons werk met meer zekerheid vooruit te plannen.

Begroting PPD 2023-2025 (€)

	2024	2025	2026
INKOMSTEN			
Donaties fondsen	300 000	300 000	300 000
Donaties particulieren	120 000	120 000	120 000
Overige (bijv. bedrijven)	10 000	20 000	30 000
TOTAAL	430 000	440 000	450 000
UITGAVEN			
Afdrachten ADI in Mali	375 000	375 000	375 000
Projectuitgaven in NL	10 000	10 000	10 000
Organisatie PPD in NL	35 000	35 000	35 000
Reservering onvoorzien	10 000	10 000	10 000
TOTAAL	430 000	430 000	430 000

Begroting ADI Mali 2022-2024 (€)

	2024	2025	2026
INKOMSTEN			
PPD	375 000	375 000	375 000
Overige donateurs	25 000	50 000	75 000
TOTAAL	400 000	425 000	450 000
UITGAVEN			
Bouwen / Onderhoud	-	10 000	10 000
Onderwijs	31 000	30 000	30 000
Water	78 000	85 000	90 000
Cultuur & Restauratie	12 000	12 000	12 000
Groene Woestijn	158 000	180 000	190 000
Vrouwen	31 000	35 000	40 000
Gezondheid	20 000	20 000	20 000
Mikrocrediet	7 000	10 000	15 000
Algemene kosten*	38 000	30 000	33 000
TOTAAL	375 000	412 000	440 000

47 De volgende stap

We leren veel van de ontwikkelingen bij onze partner ADI. Zoals hopelijk uit dit jaarverslag duidelijk wordt hebben de ADI-teamleden de afgelopen jaren veel stappen gezet. Voor ADI is was 2023 een jaar om vooral al het geleerde in werking te zetten en te verbreden. In de vele gesprekken zien we dat zij zich steeds meer ontwikkelen in een strategische organisatie die de verbindende factor is tussen de vele dorpen, overheden en inmiddels ook lokale partners en ngo's. Dat betekent dat zij 2024 gebruiken om deze doelstellingen nog gericht uitwerken in het strategisch plan. Het lijkt erop dat ze steeds meer een 'train de trainer, trainer plek' gaan innemen en zorgen dat alle activiteiten juist lokaal kunnen worden uitgevoerd. Dat zien we al met het aanleggen van de tuinderijen en ook bij de bouw van de watertorens. Het zoeken naar de juiste partners in de regio, het organiseren en betrekken van de lokale bevolking bij al deze projecten is de kracht van een relatief kleine organisatie die op een groot aantal dorpen impact heeft. Het betekent voor 2024 dat we de plannen die we voor dit jaar maakten, zoals voor de groene woestijn, watertorens en onderwijs doorlopen en dat we 2024 gebruiken om met ADI nieuwe richting en ideeën vorm te geven. Voor PPD is het ook een jaar om terug te kijken naar een uitbreiding van het team en vernieuwing van het bestuur. De statuten zijn vernieuwd, er zijn heldere governance stukken geproduceerd, waarin onder andere de taken en rollen van het bestuur, en van de vrijwilligers zijn vastgelegd volgens de laatste richtlijnen van 'goed bestuur'. De bijeenkomst in Bloemendaal in november 2023 met een verhaal van Saïdou Teme heeft weer bevestigd aan onze donoren dat er in Mali een stevig team staat. Zowel het team van PPD, als ook onze donoren en partners ondersteunen de visie dat ADI versterken en daarmee een verdere onafhankelijkheid van PPD een goede koers is. Het zal nog de nodige stappen vragen en zoals gesteld in het voorwoord: het partnerschap tussen ADI en PPD staat als een huis.



Afkortingenlijst

PPD | Partners Pays-Dogon

ADI | Association Dogon Initiatives; stichting in Mali, bestuur en werkapparaat geheel met Malinese staf

ngo | niet-gouvernementele organisatie; onafhankelijk van de overheid

LPS | Lycée Professionnel Sangha

L'AMI | L'Approche Pédagogique des Mots Imprimés; manier van werken met taalonderwijs, die zich richt op het actief deelnemen van kinderen

IFM | Institut de Formation des Maîtres (pabo)

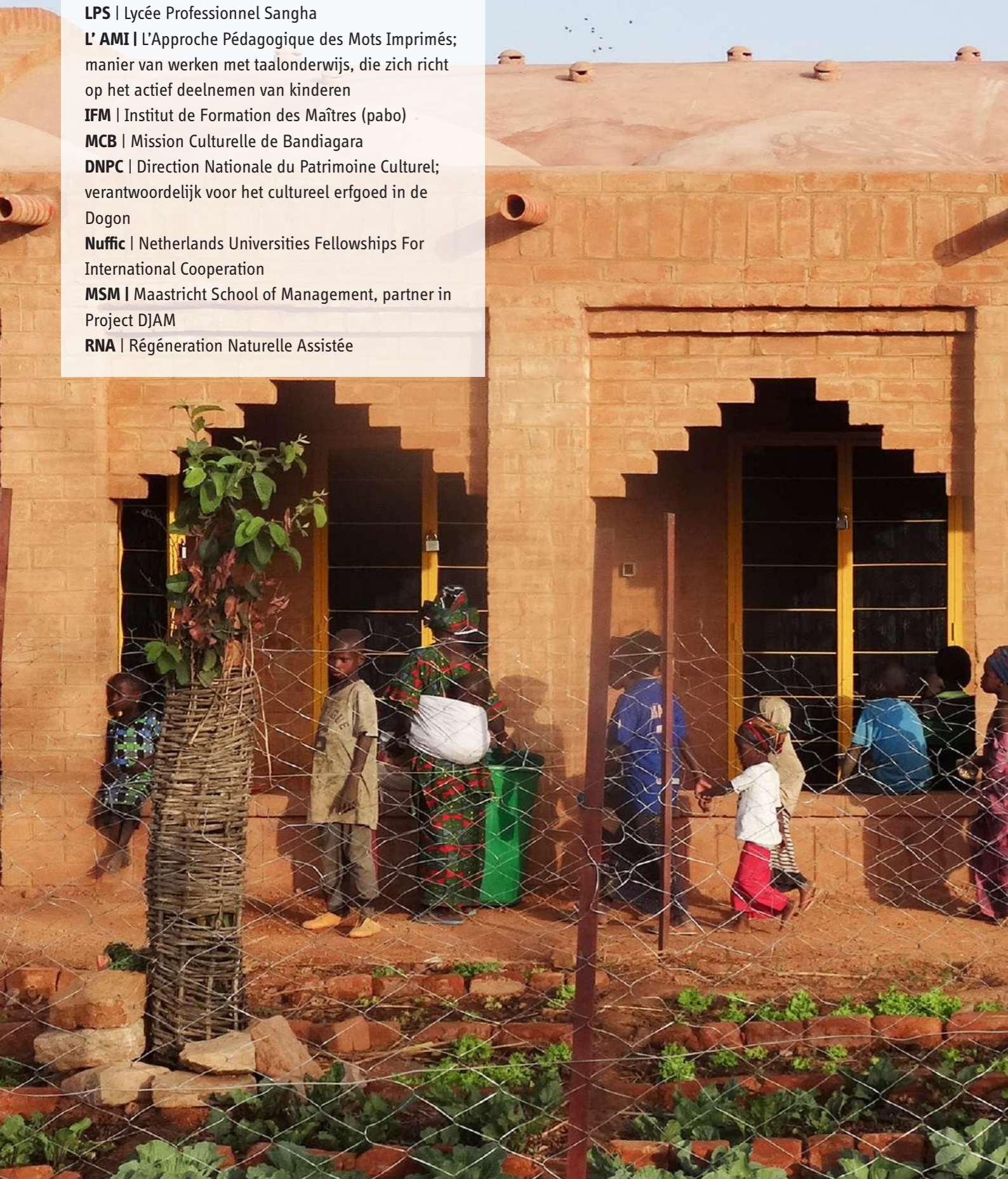
MCB | Mission Culturelle de Bandiagara

DNPC | Direction Nationale du Patrimoine Culturel; verantwoordelijk voor het cultureel erfgoed in de Dogon

Nuffic | Netherlands Universities Fellowships For International Cooperation

MSM | Maastricht School of Management, partner in Project DJAM

RNA | Régénération Naturelle Assistée



Hartelijk dank!

Zonder u zouden wij niet in staat zijn in Pays Dogon het verschil te maken. We danken u, donateurs, sponsors en fondsen, hartelijk voor uw steun. Met dit jaarverslag heeft u een beeld van de impact van uw bijdrage. In Pays Dogon werkt het team van ADI hard door aan alle lopende projecten. De meest actuele updates vindt u op de Facebookpagina's van @partnerspaysdogon en @associationdogoninitiative. Door het volgen en delen van deze berichten helpt u ons nog meer mensen te betrekken bij onze activiteiten.

Op onze website www.partnerspaysdogon.nl is onze volledige jaarrekening en balans gepubliceerd, die is opgesteld door accountantskantoor Atripel in Den Haag.

Hebt u vragen over onze activiteiten of denkt u aan meewerken als vrijwilliger in ons enthousiaste PPD-team? Graag! Neem dan contact met ons op via een mail aan post@partnerspaysdogon.nl of bel 020 6735762 (bureau LEVS architecten).

Natuurlijk hopen wij dat u ons ook in 2024 (en de volgende jaren) blijft steunen. Wilt u informatie over belastingvrij schenken? Mail of bel ons! Overweegt u een donatie? Bankgegevens | IBAN: NL27 INGB 0004 5382 61

Team PPD

Het werk voor PPD in Nederland wordt mogelijk gemaakt dank zij de inzet van een hecht team vrijwilligers. Elk werkveld is gekoppeld aan een specialist binnen PPD die het team van ADI ondersteunt met netwerk, fondswerving en advies daar waar nodig. Sinds 1 februari 2020 is Marleen van Duijnhoven directeur. In deze betaalde parttime functie ondersteunt de directeur de werkzaamheden van alle vrijwilligers en het team van ADI. Het team van PPD is als volgt samengesteld:

Bestuur: Jurriaan van Stigt (voorzitter), Lisl Edhoffer (secretaris), Jan van der Tempel (penningmeester), Bart Duvekot (bestuurslid), Jerney Bel (kandidaat bestuurslid)

Onderwijs: Liesbeth Spigt, Mirjam Zaat, Anja de Bakker, Evelien Burema, Marie Reehorst

Cultuur: Bart Duvekot, Marie Reehorst

Water: Jan Joost Peskens

Groene Woestijn: Rob van Leeuwen

Vrouwen: Marleen van Duijnhoven

Gezondheid: Paulanha van den Berg-Diamant

Communicatie: Anita van Stel, Tea Kufrin

Donateuradministratie: Lisl Edhoffer, Trees ten Brummelaar

Erelid: Aagje Nicolaas



Partners Pays-Dogon

Ooster Ringdijk 50
1098 TX Amsterdam
0031 20 6735762
www.partnerspaysdogon.nl
post@partnerspaysdogon.nl
IBAN: NL27 INGB 0004 5382 61

Association Dogon Initiatives

00223 66609105
www.adi.org
www.facebook.com/associationdogoninitiative/
saidou.teme@adi.org

april 2024

Foto's

Association Dogon Initiatives, Partners Pays-Dogon





PARTNERS PAYS-DOGON

Partners Pays-Dogon
Ooster Ringdijk 50
1098 TX Amsterdam
0031 20 6735762
www.partnerspaysdogon.nl
post@partnerspaysdogon.nl
bank: ING Bank, Amsterdam
tnv: Partners Pays-Dogon
IBAN: NL27 INGB 0004 5382 61